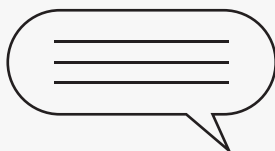
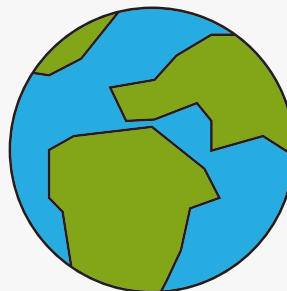
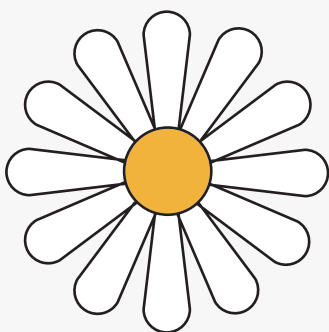
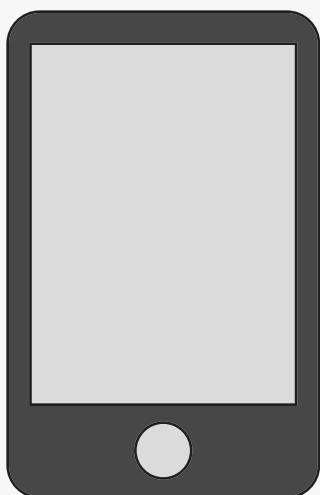
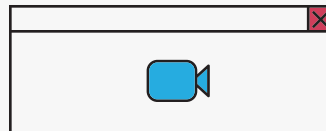

E-wolontariat w szkole

Poradnik dla nauczycieli i opiekunów szkolnych kół wolontariatu

Spis treści

Wstęp	4
1. Czym jest e-wolontariat?	5
Kim są e-wolontariusze?	5
W jakie zadania na ogół angażują się e-wolontariusze, pomagając organizacjom społecznym?	6
2. O Fundacji Dobra Sieć	7
3. Korzyści z e-wolontariatu	9
4. Wyzwania szkolnego e-wolontariatu	12
5. E-wolontariat: kwestie formalnoprawne	14
Poradnik prawny dla opiekunów wolontariatu szkolnego	14
Czy szkoła musi podpisywać porozumienie z wolontariuszami szkolnymi?	18
Czy e-wolontariusze są ubezpieczeni?	18
6. Bezpieczeństwo w internecie w kontekście e-wolontariatu uczniów	19
7. Doświadczenia szkół w wolontariacie i e-wolontariacie / głos nauczycielski	22

8. E-wolontariat w praktyce	25
Zacznijmy od podstaw	25
Podstawa programowa kształcenia ogólnego	26
Scenariusze zajęć	26
Scenariusz I: <i>E-wolontariat – jak mądrze pomagać, wykorzystując internet</i>	27
Scenariusz II: <i>E-wolontariat – mikrozadania dla makrospraw</i>	32
Scenariusz III: <i>E-wolontariat w praktyce</i>	36
Scenariusz IV: <i>Planujemy e-wolontariat</i>	41
9. Inspiracje / projekty e-wolontariackie i hybrydowe	45
Uznane polskie projekty	45
Ciekawe projekty zagraniczne	47
Inne pomysły na projekty e-wolontariackie, potencjalnie atrakcyjne dla młodzieży	49
Międzynarodowy e-wolontariat w polskiej szkole	51
10. Narzędzia ułatwiające realizację projektów e-wolontariackich	54
11. Infografiki dla uczniów	57
12. Inne godne uwagi źródła wiedzy o wolontariacie w szkole	58

Wstęp

Niniejsza publikacja jest przygotowana z myślą o ułatwieniu i usprawnieniu procesu wdrażania szkole e-wolontariatu, czyli wolontariatu wykonywanego przez internet.

Osobne miejsce poświęcamy na pokazanie potencjału e-wolontariatu, a także trudności, jakie mogą się pojawić po drodze. **Zależy nam, by wyposażyć nauczycieli w niezbędną wiedzę i konkretne narzędzia (scenariusze lekcji, infografiki dla uczniów) ułatwiające skuteczne wdrażanie go w szkole i przeprowadzanie poświęconych mu lekcji.**

Po więcej informacji zapraszamy serdecznie na stronę e-wolontariat.pl, na której stale zamieszczamy nowe informacje z Polski i ze świata dotyczące angażowania się w sprawy społeczne za pośrednictwem internetu.

Powstało już sporo publikacji na temat wolontariatu w szkole, po które warto sięgnąć. Polecamy wam materiały stworzone z myślą o nauczycielach przez [Ochotników Warszawskich](#), a wśród nich [publikację „Wolontariat szkolny krok po kroku”](#) i [materiały dla nauczycieli](#) stworzone w ramach projektu „Kto na ochotnika”. Przytaczamy jej fragmenty za zgodą autorów z [Centrum Edukacji Obywatelskiej](#) (głównie w części dotyczącej formalności).

Nasz poradnik został sfinansowany w ramach Programu „Fundusz pomocowy dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich 2020”, utworzonego przez [Polsko-Amerykańską Fundację Wolności](#), realizowanego przez [Fundację Edukacja dla Demokracji](#). Bardzo dziękujemy za wsparcie, dzięki któremu możemy popularyzować e-wolontariat!

1. Czym jest e-wolontariat?

Intuicja was nie myli: e-wolontariat to wolontariat wykonywany za pośrednictwem internetu. Jest to dobrowolne, bezpłatne świadczenie pomocy w obszarze szeroko pojętych spraw społecznych.

Tradycyjnie za wolontariat uważa się działania wspierające osoby spoza kręgu rodziny i bliskich znajomych. E-wolontariat zawsze odnosi się do pracy, w której system online (dostęp do sieci za pomocą komputera lub urządzenia przenośnego) gra kluczową rolę w rekrutowaniu wolontariuszy, przydzielaniu zadań i ich wykonywaniu.

Od wolontariatu tradycyjnego e-wolontariat różni się tylko tym, że:

- e-wolontariusze wykonują swoje zadania zdalnie, na odległość, a nie np. w siedzibie organizacji,
- zadania e-wolontariuszy to najczęściej tzw. mikrozadania, czyli zadania o małej złożoności, polegające na wykonaniu jednej konkretnej czynności w stosunkowo krótkim czasie (maksymalnie kilku godzin).

Kim są e-wolontariusze?

E-wolontariusze to takie same osoby jak tradycyjni wolontariusze: pełne zaangażowania, empatii, chęci wspierania ważnych dla nich projektów społecznych. Pomagają przez internet, bo najczęściej nie mają innej możliwości – studiują lub pracują do późna i nie mogą przyjść do siedziby organizacji w godzinach jej pracy, zajmują się rodziną i mają wolny czas tylko późnym wieczorem, są osobami z niepełnosprawnościami albo mieszkają w miejscu, w którym nie działa żadna interesująca ich organizacja. Niektórzy decydują się na e-wolontariat zwyczajnie dla wygody, w ten sposób kilka godzin spędzanych na dojazdach mogą przeznaczyć na ważne dla nich projekty realizowane w odległym zakątku świata. Łączy ich bezinteresowne dzielenie się swoim czasem i umiejętnościami. Dodatkowo w czasie pandemii wiele osób i środowisk, w tym uczniów i nauczycieli, ze względów bezpieczeństwa musiało swoje zaangażowanie społeczne przenieść do sieci.

W jakie zadania na ogół angażują się e-wolontariusze, pomagając organizacjom społecznym?

Mikrozadania, w które angażują się e-wolontariusze, to np.:

- napisanie serii postów tematycznych na Facebooka na temat skuteczności szczepień,
- zaprojektowanie logotypu dla nowo powstałej fundacji,
- udział w burzy mózgów, przykładowo wymyślenie hasła promującego poranną rozgrzewkę,
- tłumaczenie tekstu, np. zagranicznej oferty stypendialnej,
- rozpropagowanie akcji poszukiwania domu dla bezdomnego psa,
- wyszukanie informacji na temat sportowców zaangażowanych w działalność charytatywną.

Jako opiekunowie portalu TuDu – jedynej w Polsce platformy crowdsourcingowej łączącej organizacje społeczne i e-wolontariuszy – na co dzień moderujemy zadania dla e-wolontariuszy i usprawniamy ich współpracę z organizacjami społecznymi. Na podstawie kilkuletnich obserwacji aktywności na TuDu stworzyliśmy kafenię zadań, jakie najczęściej pojawiają się na portalu.

dzielenie się doświadczeniem

projektowanie (np. grafiki)

tworzenie i edycja tekstów

wykonywanie tłumaczeń

tworzenie i edycja multimedialnych

wyszukiwanie informacji

udzielanie profesjonalnych porad

zarządzanie projektami

tworzenie stron www/aplikacji

moderowanie (np. forów)

tworzenie baz danych

i wiele innych!

2. O Fundacji Dobra Sieć

Od czego zacząć przygodę z e-wolontariatem? Gdzie szukać informacji i inspiracji?

Bazę projektów
e-wolontariackich
znajdziecie
pod adresem
[e-wolontariat.pl/
projekty.](http://e-wolontariat.pl/projekty)

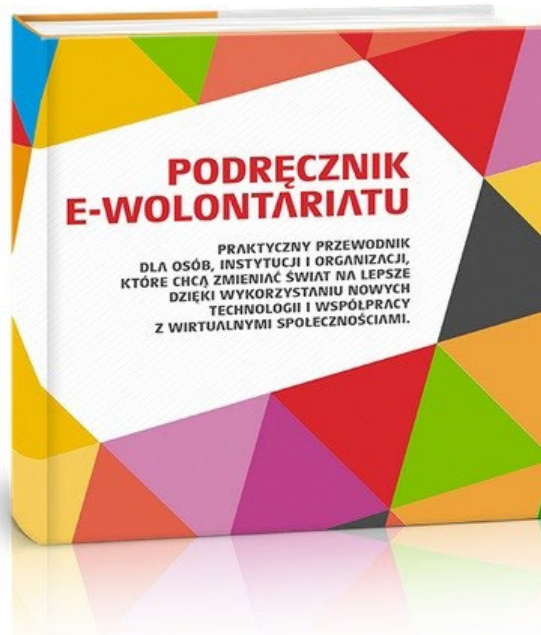
Zespół Fundacji Dobra Sieć zajmuje się zagadnieniami związanymi z e-wolontariatem od ponad dekady. Prowadzimy m.in. e-wolontariat.pl – pierwszy w Polsce serwis w całości poświęcony zagadnieniom wolontariatu wykonywanego za pośrednictwem internetu. Znajdziecie tu przykłady inspirujących projektów z Polski i ze świata oraz wybrane aplikacje, które ułatwiają pomaganie, porady dla organizacji pozarządowych i e-wolontariuszy, wskazówki dla osób korzystających z TuDu.org.pl – naszego narzędzia do e-wolontariatu w praktyce – i wiele, wiele innych.

TuDu.org.pl to stworzona przez Fundację Dobra Sieć największa w Polsce platforma, dzięki której organizacje i wolontariusze mogą współpracować zdalnie. Odbyna się tu cały proces wykonywania zadania: organizacja opracowuje i publikuje zadanie, e-wolontariusze je wykonują, po czym zamieszczają na TuDu gotowe rozwiązanie, które organizacja pobiera, następnie wystawia ocenę i dziękuje za wsparcie.

Większość zadań tworzonych na TuDu wymaga wysoko rozwiniętych kompetencji (np. redagowania tekstów, tworzenia baz danych czy projektowania graficznego) i dotyczy w głównej mierze osób dorosłych. Od czasu do czasu zdarzają jednak zadania, których realizacji z powodzeniem mogą się podjąć starsi uczniowie (naszym zdaniem powyżej 14. roku życia), jak choćby skrupulatne wyszukiwanie informacji lub pomoc w rozpropagowaniu akcji społecznej, np. rodzinnego biegu na orientację. Na TuDu znajdziecie też całkiem sporo zadań, które mogą być realizowane przez uczniów szczególnie uzdolnionych albo pasjonatów w wybranych dziedzinach. Regularnie pojawiają się zlecenia tłumaczeń czy prośby o wsparcie w kwestiach wykorzystywania technologii (np. tworzenie i modyfikacja stron internetowych, tworzenie przeróżnych instrukcji obsługi czy poradników dotyczących wybranych zagadnień).

Wszystkim tym, którzy pragną zgłębić temat e-wolontariatu, a być może w przyszłości sami tworzyć projekty e-wolontariackie, polecamy też publikację naszej fundacji „[Podręcznik e-wolontariatu](#)” – praktyczny przewodnik, z którego dowiecie się m.in., jak efektywnie współpracować z e-wolontariuszami, a także

jak krok po kroku wdrożyć pomysł na konkretny projekt e-wolontariacki. Szkoły również mogą tworzyć zadania dla e-wolontariuszy, dlatego warto poznać proces od pomysłu na zadanie, przez jego właściwy opis, podział na etapy czy mikrozadania, zrekrowanie chętnych wolontariuszy, nawiązanie i podtrzymanie współpracy z nimi, zadbanie o kwestie formalne, po podziękowania i udostępnienie efektów ich pracy.

Polecamy też [jednominutowe wideo](#) wprowadzające do świata TuDu i e-wolontariatu:

Można je śmiało pokazywać uczniom.

Zapraszamy również do odwiedzenia [strony www naszej fundacji](#), na której znajdziecie informacje o wielu innych działaniach, m.in. o [portalu Moje Stypendium](#), na którym publikujemy m.in. aktualną bazę stypendiów w Polsce i za granicą, artykuły o stypendiach oraz badania dotyczące systemu stypendiów w Polsce.

3. Korzyści z e-wolontariatu

Czyli o tym, dlaczego warto pomagać przez internet.

E-wolontariusze działają społecznie za pośrednictwem internetu. Czasem działają w domu, czasem na plaży lub w górach, czasem w autobusie w drodze do swoich zajęć – zawsze z otwartością i chęcią do pomagania innym. **Taka forma zaangażowania społecznego może dawać mnóstwo satysfakcji i innych korzyści. Jakich? Przedstawiamy dziewięć konkretów, które wydają się najbardziej istotne z punktu widzenia młodzieży w wieku szkolnym.**

Jako e-wolontariusze/-ki:

1. Nie nudzicie się w internecie.

Surfowanie po sieci to dla was nie tylko przeglądanie mediów społecznościowych i serwisów informacyjnych – wy się nigdy nie nudzicie, bo wszędzie widzicie przestrzeń do działania: a to ciekawą akcję społeczną, a to grupę aktywistów promującą petycję na ważny dla was temat, a to organizację, która szuka wsparcia przy zmontowaniu filmiku... Widzicie i przystępujecie do akcji!

2. Zdobywacie cenne umiejętności, doświadczenie i kontakty.

Każde zadanie to nowa umiejętność: doskonalicie się w sztuce pisania artykułów, szlifujecie kompetencje komunikacyjne, uczycie się tworzyć materiały graficzne. Zdobywacie cenne doświadczenie zawodowe – współpracujecie z różnorodnymi organizacjami z całej Polski, a czasami z za granicy, uczycie się pracy na odległość, sztuki negocjacji oraz konkretnych umiejętności

praktycznych, które przydadzą wam się w przyszłości w pracy. Wreszcie – zdobywacie cenne kontakty, które mogą zaprocentować zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.

3. Poznajecie ludzi, dla których ważne są te same wartości.

Dzięki nim czujecie, że nie jesteście sami/-e, że razem możecie mieć realny wpływ na zmienianie świata na lepsze. Możecie działać w zespole osób, które znają się ze swojej miejscowości, albo pomagać wspólnie z grupą osób z różnych zakątków Polski czy globu, których nigdy nie widzieliście/-ałyście i nie mieliście/miałybyście szansy poznać w innych okolicznościach.

4. Dowiadujecie się, jak dużo ciekawych projektów społecznych dzieje się wokół.

Nawet jeśli mieszkacie w małej miejscowości i dotychczas mieliście wrażenie, że nic ciekawego się nie dzieje, dzięki e-wolontariatowi macie szansę się przekonać, że ciekawych inicjatyw jest bardzo dużo i że możecie je wspierać, skąd tylko chcecie.

5. Wykorzystujecie swoje predyspozycje, talenty i umiejętności dla dobra innych.

Jako e-wolontariusze/-ki macie szansę zaoferować to, co w was wyjątkowe: doświadczenie w surfowaniu po sieci przyda się do researchu, umiejętności graficzne przy projektowaniu logotypu, a duża liczba znajomych na portalu społecznościowym – podczas nagłaśniania planowanej akcji. Możecie też po prostu dzielić się z innymi swoim czasem i uwagą, w wielu projektach są to najcenniejsze zasoby.

6. Możecie szastać pomysłami i inspirować się rozwiązaniami innych.

Internet to jedna wielka burza mózgów. Na TuDu.org.pl znajdziecie wiele zadań, w których możecie pomóc organizacjom pozarządowym, dzieląc się z nimi swoimi pomysłami. Przykładowo: jakie gry edukacyjne spodobają się dzieciom w świetlicy szkolnej? W jakich miejscach promować projekt dla młodzieży? Jakie hasło promocyjne najlepiej się sprawdzi wśród 15-latków? Możecie też sami/-e zainspirować się działaniami innych i stworzyć całkiem nowy projekt społeczny.

7. Możecie pomagać, skąd chcecie i kiedy chcecie – e-wolontariat umożliwia globalny zasięg!

Internet pokonuje bariery miejsca i czasu – zadania możecie wykonywać z kanapy, pociągu czy szczytu góry – skąd tylko chcecie, o ile macie dostęp do sieci.

E-wolontariat stwarza szansę zaangażowania się w ciekawe projekty niezależnie od miejsca zamieszkania. Tradycyjny wolontariat napotyka często na ograniczenia terytorialne, a wysokie koszty dojazdu uniemożliwiają wielu chętnym wzięcie udziału w atrakcyjnych przedsięwzięciach. Dzięki wykorzystaniu internetu e-wolontariusz zainteresowany zmianą klimatu, losem mniejszości czy literaturą science fiction może włączyć się w projekty z wybranej dziedziny, nawet jeżeli w okolicy nie działa żadna organizacja zajmująca się daną tematyką.

8. Jeśli zależy wam na zdobyciu doświadczenia i potrzebujecie zaświadczenia o zaangażowaniu w wolontariat – wiele projektów e-wolontariackich wam to umożliwi.

Choćby portal [TuDu!](#)

Zdarza się, że na różnych etapach życia potrzebne jest młodym ludziom zaświadczenie o odbyciu wolontariatu. Na przykład podczas rekrutacji do szkoły średniej może ono zagwarantować trzy dodatkowe punkty. E-wolontariat jest wówczas świetnym rozwiązaniem, zwłaszcza w dobie pandemii. (Pamiętajcie, żeby upewnić się w każdej instytucji, jakie ma wymagania dotyczące form wolontariatu!).

9. Możecie po prostu #RobićDobro.

4. Wyzwania szkolnego e-wolontariatu

E-wolontariat w szkole to hasło rozbudzające nadzieje na szybkie i efektywne angażowanie uczniów w sprawy społeczne z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Wyobrażamy sobie zachęcające, intuicyjnie działające serwisy internetowe, umożliwiające zdalne działania zespołów uczniowskich i pomagające realizować cele dydaktyczne: rozbudzanie ciekawości, rozwijanie wrażliwości, działania na rzecz potrzebujących przy jednoczesnym podnoszeniu kompetencji. Z pewnością jest to wymarzony kierunek rozwoju internetu i e-wolontariatu, jednak rzeczywistość wygląda na razie inaczej. Wiele projektów angażujących e-wolontariuszy pojawia się i znika, część serwisów odbiega od nowoczesnych standardów, do których zdążyły nas już przyzwyczać popularne aplikacje mobilne, wykorzystywane na co dzień w telefonach i na tabletach, gdy szukamy punktu na mapie, sprawdzamy pogodę czy dzielimy się zdjęciami ze znajomymi. Organizacje społeczne, które zlecają zadania e-wolontariuszom, nie zawsze są świadome tego, jak o nich dbać i jak podtrzymywać ich zaangażowanie. Bywa to hamulcem nawet dla osób dojrzałych i doświadczonych w tradycyjnym wolontariacie.

Realizowanie projektów e-wolontariackich z uczniami tym bardziej stanowi wyzwanie. Nie tylko dlatego, że lwią część zadań delegowanych e-wolontariuszom wymaga kompetencji, których uczniowie jeszcze nie mają, lecz także dlatego, że często jest stawiana wprost bariera wieku w regulaminach serwisów internetowych angażujących e-wolontariuszy, wiele projektów jest obcojęzycznych, a znalezienie projektu odpowiedniego dla konkretnej grupy uczniów wymaga sporo wysiłku od nauczyciela czy koordynatora wolontariatu.

Pragnąc zaprosić uczniów do sensownego projektu, dostosowanego do ich potrzeb i możliwości, musi on często nawiązać kontakt z wybraną instytucją, postarać się o doprecyzowanie zadań, sprawdzić ich poziom trudności i śledzić poszczególne fazy ich realizacji przez uczniów. Niejednokrotnie musi też zawalczyć o to, żeby instytucja tworząca zadania dla e-wolontariuszy pamiętała o symbolicznym docenieniu zaangażowania uczniów czy o wystawieniu im zaświadczeń o wolontariacie.

Dodatkową trudność we wplataniu e-wolontariatu w szkolne działania stanowi fakt, że większość zadań online realizują osoby indywidualne, tymczasem

w szkołach w tym obszarze preferowane są projekty zespołowe. Dla wielu uczniów praca solo może okazać się na dłuższą metę mało satysfakcjonująca, a nawet jeśli część spośród waszych uczniów odnajdzie się w takiej formie pracy, po kilku tygodniach czy miesiącach wyzwaniem dla nich może okazać się monotoność zadań i znużenie.

Mimo wszystko e-wolontariat w szkołach pojawił się już jakiś czas temu i powolutku się zadomawia. Siłą rzeczy pandemia przyspieszyła proces łączenia wolontariatu tradycyjnego z e-wolontariatem i istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostanie on z naszymi uczniami na dłużej. Warto zatem go oswajać.

Gorąco zachęcamy do wdrażania e-wolontariatu małymi kroczkami w szkolnych kołach wolontariatu (czy w innej formie, np. w działaniach podejmowanych przez samorząd uczniowski). Szczególnie namawiamy do wybierania projektów hybrydowych, w których część działań odbywa się „w realu”, np. w schronisku czy na trasie maratonu, a część online (np. działania promocyjne czy komunikacyjne, upowszechnianie efektów).

5. E-wolontariat: kwestie formalnoprawne

Poradnik prawny dla opiekunów wolontariatu szkolnego

Co do zasady e-wolontariat jest jedną z form wolontariatu tradycyjnego, dlatego należy się stosować do regulujących go przepisów ogólnych. [Centrum Edukacji Obywatelskiej](#) w ramach projektu „Kto na ochotnika? Szkolne programy wolontariatu” współfinansowanego przez m.st. Warszawa opracowało kompendium zawierające wszystkie istotne informacje dotyczące rozwoju wolontariatu w szkołach. Pełna publikacja znajduje się na stronie ochotnicy.waw.pl.

My przytaczamy fragmenty najbardziej istotne w wolontariackiej pracy zdalnej.

1. Podstawowym dokumentem regulującym ogólne kwestie wolontariatu jest **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2003, nr 96, poz. 873 ze zm.)**.

Definiuje ona m.in., czym jest wolontariat, kto może być wolontariuszem oraz kto może go organizować. Szkoła jest wskazana w ustawie jako jeden z podmiotów, który może (choć nie musi) organizować wolontariat.

2. Ponadto o wolontariacie mówią podstawowe ogólne dokumenty oświatowe. Są to:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017, poz. 59),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 marca 2017 roku w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół i placówek (Dz.U. 2017, poz. 610),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla szkoły branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017, poz. 356),

Centrum Edukacji Obywatelskiej to największa edukacyjna organizacja pozarządowa w Polsce. Więcej na stronie: ceo.org.pl

→ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2018, poz. 467).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe wskazuje główne zadania szkoły dotyczące tworzenia możliwości uczniom i uczennicom angażowania się w wolontariat:

Art. 1 pkt 12

System oświaty zapewnia w szczególności kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.

Art. 68 pkt 5

Dyrektor szkoły lub placówki w szczególności: stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki.

Art. 85 pkt 6

Samorząd w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

Art. 85 pkt 7

Samorząd może ze swojego składu wyłonić radę wolontariatu.

Ustawa ta ponadto wskazuje na możliwość organizacji zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych dla uczniów mających trudności w nauce oraz innych zajęć wspomagających rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, a także nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych z udziałem wolontariuszy. W myśl ustawy wolontariuszami mogą być zarówno osoby z zewnątrz, które chcą świadczyć pomoc szkole, jak i sami uczniowie i pracownicy danej szkoły, którzy mogą świadczyć wolontariat.

W tym aspekcie istotną rolę odgrywać będzie e-wolontariat.

Ta sama ustawa określa także kryteria postępowania rekrutacyjnego, wśród których znajduje się zapis:

Art. 134 pkt. 2

W przypadku większej liczby kandydatów spełniających warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, niż liczba wolnych miejsc w szkole, o której mowa w ust.1, na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę m.in. kryteria: a) szczególne osiągnięcia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej, b) osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu.

Zapis ten jest uszczegółowiony w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 marca 2017 roku w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół i placówek:

Art. 7

W przypadku przeliczania na punkty kryterium za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu, o których mowa w art. 134 ust. 2 pkt 4 lit. b, art. 135 ust. 4 pkt 3 lit. b, art. 137 ust. 6 pkt 4 lit. b, art. 140 ust. 3 pkt 5 lit. b i art. 143 ust. 3 pkt 4 lit. b ustawy – Prawo oświatowe, przyznaje się 3 punkty.

Istnieje domniemanie, że skoro e-wolontariat jest częścią wolontariatu tradycyjnego, przepis ten ma zastosowanie również w przypadku zaangażowania uczniów w działania wolontariackie przez internet.

Nie znamy przypadków sprzeciwu szkół co do przyznania wyżej wspomnianych trzech punktów, jednak ze względu na krótką historię e-wolontariatu w życiu szkolnym sugerujemy każdorazowo upewnić się w szkole, do której uczeń kandyduje, czy na pewno e-wolontariat będzie honorowany przy rekrutacji.

Starając się o dokumentujące e-wolontariat zaświadczenie, warto również uwzględnić, że do zdobycia dodatkowych punktów uczniów zazwyczaj musi wykazać określoną liczbę godzin poświęconych na prace społeczne (na ogół jest to 20–30 godzin). W przypadku e-wolontariatu bywa to trudne – organizacje wolały zazwyczaj zaświadczać o realizacji konkretnych zadań.

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej ustawodawca wprost wskazuje wolontariat jako jedno z zadań wychowawczych i edukacyjnych szkoły na poziomie celów ogólnych kształcenia.

Zadaniem szkoły jest:

- rozwijanie postaw obywatelskich i społecznych uczniów, w duchu akceptacji i szacunku do drugiego człowieka,
- tworzenie warunków do rozwijania komunikacji i współpracy w grupie (w tym w środowiskach wirtualnych),
- przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat,
- rozwijanie u uczniów kreatywności i przedsiębiorczości przez udział

w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz stosowanie innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych i metodycznych.

Prawo krajowe nie nakłada obowiązku organizacji przez szkoły sformalizowanego wolontariatu. Niemniej jednak nakazuje tworzenie możliwości do działania w szkole wolontariuszy. Ponadto, jeśli to z inicjatywy samorządu uczniowskiego wpłynęły wnioski o realizację działań wolontariackich oraz stworzenie rady wolontariatu, dyrektor musi stworzyć odpowiednie do tego warunki.

Odpowiednie zapisy dotyczące wolontariatu powinny znaleźć się we właściwych dla każdej placówki aktach prawa wewnątrzszkolnego – obligatoryjnie w statucie, dodatkowo – jeśli wynika to z diagnozy potrzeb – w szkolnym programie profilaktyczno-wychowawczym. O treści zapisów decyduje szkoła – zapisy jednak muszą być zgodne z ustawą Prawo oświatowe.

Podczas organizacji wolontariatu powinny być wykorzystane już obowiązujące w szkole procedury (np. dotyczące zbierania zgód rodziców na udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych czy wolontariacie, na przetwarzanie danych osobowych i wykorzystanie wizerunku). Jedynymi dokumentami dodatkowymi powinny być:

- porozumienie szkoły jako organizatora wolontariatu z wolontariuszem (w przypadku osób niepełnoletnich – jego opiekunami prawnymi) – w przypadku organizacji wolontariatu szkolnego wewnątrz placówki;
- umowa o współpracy między szkołą a zewnętrznym organizatorem wolontariatu – w przypadku jeśli to zewnętrzny podmiot organizuje i koordynuje szkolny wolontariat;
- jasne i zrozumiałe zasady zakończenia i docenienia wolontariatu – ważne jest to zwłaszcza w kontekście wpisywania na świadectwie informacji o szczególnych osiągnięciach uczniów w obszarze aktywności społecznej.

Porozumienie to dokument, na mocy którego wolontariusz wykonuje świadczenia na rzecz organizatora wolontariatu (w tym przypadku – szkoły). Wolontariat trwa tak długo, jak zostało to przewidziane w porozumieniu. Forma pisemna jest najbardziej korzystna ze względu na jej trwałość. Dla świadczeń wykonywanych powyżej 30 dni (czyli dla wolontariatu długoterminowego) sporządzenie porozumienia w formie pisemnej jest obowiązkowe.

W porozumieniu należy określić:

- zakres prac wolontariusza,
- sposób i miejsce ich wykonywania,
- czas współpracy (optymalnie – w przypadku szkolnego wolontariatu – cały rok szkolny),
- warunki rozwiązania porozumienia,
- odpowiedzialność wolontariusza (nieobligatoryjne).

Jeśli wolontariusz jest osobą powyżej 13. roku życia, może sam zawrzeć porozumienie wolontariackie za zgodą rodziców lub opiekuna prawnego. Zgodę

w formie pisemnej przedstawia przy podpisywaniu porozumienia. Możliwe jest oczywiście to, by rodzice czy opiekunowie prawni podpisali razem z uczniem/uczennicą to porozumienie, tym samym też wyrażając zgodę na udział dziecka w wolontariacie (nie ma wtedy potrzeby zbierania dodatkowych zgód).

Jeśli wolontariusz jest osobą poniżej 13. roku życia – w jego imieniu porozumienie musi zawrzeć rodzic lub prawny opiekun. Zachęcamy jednak do tego, by ci najmłodszy uczniowie także podpisywali porozumienie – w ten sposób w pełni sposób włączamy ich w odpowiedzialność za powierzone im działania (ma to wartość oczywiście przede wszystkim edukacyjną, nie prawną).

Czy szkoła musi podpisywać porozumienie z wolontariuszami szkolnymi?

Co do zasady podpisanie porozumienia nie jest to obowiązkowe (chyba że taką wolę wyrazi wolontariusz), jeśli wolontariat obejmuje okres krótszy niż 30 dni roboczych. Obowiązek sporządzenia porozumienia na piśmie powstaje, gdy świadczenie wolontariusza będzie wykonywane dłużej niż 30 dni.

W przypadku tradycyjnej formy współpracy szkoły z instytucją czy organizacją pozarządową podpisuje się po prostu porozumienie o współpracy. W przypadku e-wolontariatu takie rozwiązanie jest zazwyczaj wykluczone – projekty są rozproszone, udział e-wolontariuszy na ogół indywidualny i krótkotrwały, a formę umowy zastępuje regulamin danego serwisu. Warto zapoznać się z nim wnikliwie przed odesłaniem uczniów do wykonywania zadań.

Czy e-wolontariusze są ubezpieczeni?

Wolontariusze są ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków. **Uwaga!** W przypadku wolontariatu krótszego niż 30 dni obowiązek ubezpieczenia występuje po stronie organizacji, a więc szkoły! Formalnie zapis ten dotyczy również e-wolontariatu.

Jeżeli korzystający zawiera z wolontariuszem porozumienie na czas przekraczający 30 dni, to wolontariusz zostaje objęty ubezpieczeniem z tytułu nieszczęśliwych wypadków na mocy ustawy z dnia 30 września 2002 roku o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz.U. 2002, nr 199, poz. 1674).

Uwaga! Obowiązek ubezpieczenia wolontariuszy przy świadczeniu dłuższym niż 30 dni przechodzi na skarb państwa wyłącznie na podstawie pisemnego porozumienia.

6. **Bezpieczeństwo w internecie w kontekście e-wolontariatu uczniów**

Wszyscy zdajemy sobie sprawę, jak ogromny potencjał drzemie w internecie – jeśli jest umiejętnie wykorzystywany, może być doskonałym narzędziem do zmieniania świata na lepsze. Zawsze należy jednak pamiętać o drugiej stronie medalu, czyli o zagrożeniach płynących z niemal nieograniczonego systemu przepływu danych i komunikacji.

Uczniowie – e-wolontariusze – swoje zadania będą wykonywali za pośrednictwem internetu, dlatego to na nauczycielach i opiekunach szkolnych kół wolontariatu spoczywa obowiązek przygotowania ich do bezpiecznego poruszania się w tym wirtualnym środowisku pracy.

Na co zwrócić uwagę? O co zadbać?

1. Oprogramowanie

Zawsze korzystajcie z oprogramowania pochodzącego z legalnego i sprawdzonego źródła. Tylko wtedy będziecie mieli pewność, że produkt jest zgodny z opisem producenta czy twórcy i nie kryje żadnego złośliwego oprogramowania.

Wiele programów i aplikacji, zwłaszcza ustawionych „fabrycznie”, zostawia liczne ślady, które pozwalają na identyfikację użytkownika. Na przykład dokumenty tekstowe i pliki graficzne zawierają tzw. metadane, czyli informacje techniczne towarzyszące plikowi. Mogą one zawierać informacje o autorze, nazwie komputera itd. Niektóre aplikacje pozwalają zablokować dodawanie metadanych z poziomu opcji lub ustawień prywatności.

Zazwyczaj do działań e-wolontariackich wystarczy najzwyklejszy komputer czy telefon komórkowy oraz dostęp do internetu. Upewnijcie się jednak, czy wasi

uczniowie dysponują sprzętem i oprogramowaniem niezbędnym do realizacji konkretnych projektów. Czasami będzie konieczne ściągnięcie aplikacji, która zajmuje naprawdę dużo pamięci czy określonej wersji systemu operacyjnego, innym razem będzie potrzebna sprawna kamera internetowa czy mikrofon. Warto się upewnić, że wyposażenie techniczne nie będzie stanowiło bariery.

2. Program antywirusowy

Zawsze zabezpieczajcie sprzęt elektroniczny (komputer stacjonarny, laptop, tablet, smartfon) przed niepożądanymi wirusami, instalując odpowiedni program antywirusowy (istnieje sporo darmowych opcji) oraz dbając o jego aktualizację.

3. Przeglądarka

Większość przeglądarek internetowych oferuje możliwość zainstalowania tzw. wtyczek – dodatków, pozwalających na rozszerzenie funkcjonalności przeglądarki. Dla przykładu: do przeglądarki Mozilla Firefox można dodać wtyczkę blokującą wyskakujące okienka reklamowe czy też wtyczkę informującą nas o tym, kto i jakie dane o nas zbiera na stronie, na którą wchodzimy, lub blokującą skrypty śledzące.

4. Zapamiętywanie haseł

Nie należy korzystać z opcji zapamiętywania haseł do kont i serwisów internetowych w przeglądarce internetowej. Takie rozwiązanie pozwala każdemu, kto ma dostęp do danego komputera, mieć dostęp również do haseł. Może to prowadzić do kradzieży tożsamości (podszywania się pod daną osobę w internecie) czy wykasowania strony organizacji (np. z serwisu społecznościowego).

5. Treści

Tworzone przez was treści będą bezpieczne tylko wtedy, kiedy odpowiednio o to zadbacie. Koniecznie twórzcie kopie zapasowe.

Jeśli w projekcie zamierzacie korzystać z zewnętrznych serwisów, np. portali społecznościowych, pamiętajcie, by nie był to wasz jedyny sposób komunikacji i przechowywania treści. Może zdarzyć się bowiem, że wasze treści zostaną z niego usunięte bez możliwości odwołania bądź też wasze konto zostanie bezpowrotnie zablokowane lub usunięte. Zdarza się również, że serwis po prostu przestaje istnieć lub przestaje być moderowany i trudno jest odzyskać z niego swoje dane.

Zwracajcie również uwagę na to, na jakich licencjach publikujecie treści. Jeśli udostępniacie je na swojej stronie internetowej, możecie wykorzystać np. licencje Creative Commons. Niektóre serwisy pozwalają użytkownikom na samodzielny wybór licencji dla publikowanych przez nich materiałów. Często zdarza się jednak, że serwis narzuca użytkownikom licencję (choćby YouTube), wówczas musicie podjąć decyzję, czy godzicie się na postawione warunki.

W przypadku e-wolontariatu pozostaje jeszcze równie ważna co kwestie higieny technologicznej **kwestia bezpieczeństwa emocjonalnego uczniów**. Trzeba mieć na uwadze, że wiele projektów zakłada pracę na rzecz osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i może stawiać e-wolontariuszy w sytuacjach konfrontacji z czymś nieszczęściem, biedą czy depresją. Uczulamy, by starannie dobierać projekty pod tym kątem i unikać projektów wymagających przygotowania psychologicznego i dużej dojrzałości emocjonalnej. Odradzamy udział w bezpośrednich rozmowach w projektach typu „telefon wsparcia”, w których osoby samotne często zwierają się np. ze swoich myśli samobójczych.

6. RODO

Zadbajcie o ochronę danych osobowych uczniów. Warto zerknąć na politykę poszczególnych serwisów dotyczącą RODO, zwłaszcza w kontekście tego, czy zbierane są wyłącznie dane rzeczywiście potrzebne do realizowania e-wolontariatu oraz jaki jest zakres ich wykorzystywania.

7. Doświadczenia szkół w wolontariacie i e-wolontariacie / głos nauczycielski

Analizując potencjał wdrażania w szkole e-wolontariatu, rozmawialiśmy z nauczycielami mającymi doświadczenia w szkolnym wolontariacie w tradycyjnej formie. Pytaliśmy m.in. o ich stosunek do e-wolontariatu, gotowość do e-wolontariackich wyzwań, o ich obawy i oczekiwania związane z tym obszarem.

Oto szczery głos jednej z naszych rozmówczyń, Katarzyny Jabłońskiej, nauczycielki języka angielskiego i opiekunki szkolnego klubu wolontariatu League of Help w Szkole Podstawowej w Dobrowie. Jest to wiejska szkoła, do której uczęszcza obecnie 117 uczniów. Istotny jest fakt, że rozmawialiśmy z panią Katarzyną tuż po wznowieniu zajęć stacjonarnych, po trzeciej fali pandemii.

Kto zgłasza się do waszego szkolnego koła wolontariatu?

Członkami SKW mogą być uczniowie klas IV–VIII, jednakże aktywnym członkostwem dzieci zaczynają interesować się koło piątej, szóstej klasy. W tym roku szkolnym w naszym SKW jest dziesięciu szóstoklasistów, trzy siódmoklasistki i trzy ósmoklasistki.

Jaka jest pani zdaniem prawdziwa motywacja uczniów? W jaki sposób są zachęceni do wolontariatu? Czy są nagradzani?

Na początku jest to myśl o zdobyciu wyższej oceny z zachowania. Jednak już po pierwszym spotkaniu, po naborze członków – odbywa się we wrześniu każdego roku szkolnego – w klubie pozostają ci, którzy rozumieją, że nie to jest ważne w wolontariacie. Uczniowie cały czas są uświadamiani, że za działalność w klubie nie otrzymują dodatkowych „plusów” z zachowania. Wyróżnieniem

dla aktywnych wolontariuszy jest w naszej szkole dyplom z podziękowaniem za działalność oraz drobny upominek, wręczane na zakończenie roku szkolnego na forum szkoły. Uczniowie najstarszej klasy otrzymują zaświadczenie o działalności w wolontariacie ze wskazaniem liczby przepracowanych godzin i akcjach, w których brali udział.

W jakie projekty się angażujecie?

Bierzemy udział w bardzo różnych przedsięwzięciach, najczęściej są to zbiórki rzeczowe. W ciągu trzech lat, gdy jestem opiekunem SKW, uczestniczyliśmy m.in. w akcjach: „Piórniki dla Afryki” – z Fundacją Dzieci Afryki, „Czary mary – okulary”, „Opatrunek na ratunek” – z fundacją Redemptoris Missio, czy „Zostań Aniołem dla chorego dziecka” – zbiórce zabawek i książek dla małych pacjentów Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie – z Fundacją Gdy Liczy się Czas.

Rokrocznie włączamy się w ogólnopolskie akcje WOŚP i Góra Grosza oraz współpracujemy z koszalińskim oddziałem PCK, organizując akcję „Dziel się uśmiechem”. W ramach tej akcji promujemy szeroko pojętą higienę jamy ustnej – przygotowaliśmy dla najmłodszych uczniów naszej szkoły prezentację dotyczącą tej tematyki oraz przedstawianie „Baba Jaga u dentysty”. Obecnie prowadzimy ostatnią w tym roku szkolnym akcję „Pomóż kotom bez domu” – zbieramy karmę dla bezpańskich kotów, którą prześlemy opiekunce zwierząt, dbającej w naszej najbliższej okolicy o budki dla kotów, ich karmienie i co ważne – ich sterylizację. To tylko część naszych projektów, nasza działalność jest dość różnorodna.

Czy macie doświadczenie w e-wolontariacie?

W czasie pandemii nasza działalność została ograniczona – w tym roku nie odbyła się np. w naszej szkole zbiórka Góra Grosza, nie wszyscy nasi wolontariusze mogli też wspomagać WOŚP. Jakkolwiek nasze własne inicjatywy udało się zrealizować. Pomagali nam lokalni przedsiębiorcy, którzy udostępniali miejsce we własnych sklepach, można było tam zostawiać zbierane przez nas na konkretną akcję produkty. Informacje o zbiórkach umieszczaliśmy w tychże sklepach – wolontariusze robili i roznosili plakaty, ponadto były też informacje na stronie internetowej szkoły i w e-dzienniku. W czasie nauczania zdalnego spotykaliśmy się z wolontariuszami online, za pośrednictwem platformy MS Teams.

Co by pani ułatwiło rozwijanie wolontariatu, w tym e-wolontariatu wśród uczniów?

W przypadku naszej szkoły, do której większość uczniów dojeżdża z pobliskich miejscowości, ułatwieniem byłaby możliwość częstszego spotykania się w czasie pozalekcyjnym, także w weekendy. Jest to utrudnione ze względu na to, że autobus szkolny kursuje w wyznaczonych godzinach, nie wszyscy rodzice mają możliwość odbioru dzieci po zakończeniu ewentualnych późniejszych zajęć.

Czy byłaby pani zainteresowana wzięciem udziału w hybrydowym projekcie wolontariackim – częściowo realizowanym zdalnie, częściowo „w realu”?

Ze względu na pandemię nasza tegoroczna działalność miała właśnie hybrydowy charakter. W tym specyficznym czasie taka mieszana forma działalności sprawdziła się dobrze. Myślę, że jak najbardziej byłabym zainteresowana tego rodzaju projektem w przyszłości, choć ze zdecydowanym akcentem na działalność w tzw. realu.

Czy poza czasem pandemii byłaby pani zainteresowana zaangażowaniem uczniów w projekt e-wolontariacki, czyli w pomaganiu przez internet? Co by panią zachęcało, a co zniechęciło do tego rodzaju aktywności?

Żyjemy w bardzo trudnych czasach, a pandemia, która ciągle jeszcze nam towarzyszy, dała się wszystkim we znaki. Godziny spędzone przed komputerem chwilowo nas od niego odpychają, a w przypadku dzieci i młodzieży, które zaczęły niemal tracić kontakt z rzeczywistością, lepiej byłoby ograniczać im zdalne formy pracy. Dlatego uważam, że na razie dobrze będzie się skupić na aktywności w formie stacjonarnej. Nie unikniemy przy tym oczywiście korzystania z internetu i technologii komputerowej, ale zdecydowanie powinniśmy angażować się w akcje, które dodatkowo będą sprzyjać integrowaniu uczniów, budowaniu relacji między nimi i wdrażaniu młodych ludzi do szeroko pojętego życia społecznego poza siecią.

Dziękujemy serdecznie pani Katarzynie za wspólną rozmowę!

Mamy poczucie, że głos pani Katarzyny odzwierciedla sytuację w wielu szkołach. Pandemia spowodowała lawinowy wzrost zainteresowania e-wolontariatem, poluzowanie obostrzeń powoduje, że chcemy wracać na podwórka i do działania z uczniami w terenie.

Miejmy nadzieję, że gdy sytuacja się ustabilizuje, zaangażowanie „w realu” będziemy w szkołach płynnie łączyć z elementami zaangażowania społecznego online.

8. E-wolontariat w praktyce

Proponujemy wam pakiet czterech scenariuszy lekcji skupionych na e-wolontariacie. Mogą one stanowić cykl, ale nie muszą. Naszą intencją jest oswojenie uczniów z ideą e-wolontariatu, zbudowanie pozytywnych skojarzeń i stworzenie okazji do choćby symbolicznego zaangażowania się we wspieranie spraw i organizacji społecznych przez internet. Mamy nadzieję, że zajęcia praktyczne zainspirują młodzież do samodzielnego podejmowania inicjatyw społecznych.

Zacznijmy od podstaw

Na etapie edukacji wczesnoszkolnej w **klasach I-III** w ramach edukacji społecznej wymagania szczegółowe zakładają, że uczeń „rozdzieli dobro od zła, stara się być sprawiedliwym i prawdomównym” oraz „nie krzywdzi innych, pomaga słabszym i potrzebującym”, co wpisuje się w ideę wolontariatu.

Podobnie w **klasach IV-VI** – uczeń powinien umieć „wyjaśnić, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja”, oraz mieć „własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez państwa lub organizacje pozarządowe”.

Podstawa programowa **dla szkół średnich** zakłada rozwijanie wrażliwości moralnej uczniów, m.in. przez wskazanie istoty koleżeństwa, wzajemnego szacunku, udzielanie pomocy potrzebującym i rozwijanie umiejętności współpracy. Cele te można realizować, promując wśród uczniów idee wolontariatu, wciągając ich w działania szkolnego koła wolontariatu, prezentując jego dokonania czy prowadząc tematyczne warsztaty poświęcone zaangażowaniu się społecznie.

Źródło:
[Ochotnicy
Warszawscy](#)

Podstawa programowa kształcenia ogólnego

Przytaczamy fragmenty uzasadniające wdrażanie e-wolontariatu w szkołach ponadpodstawowych (w liceum ogólnokształcącym, technikum oraz branżowych szkołach I i II stopnia).

Celem kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym i technikum jest m.in.:

- rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej,
- rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości,
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie,
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł,
- umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.

Ważnym zadaniem szkoły jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz dokumentowania swojej pracy.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli przygotowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

W procesie kształcenia ogólnego szkoła wypracowuje u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw i pracy zespołowej. W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej oraz poszanowania zarówno tradycji i kultury własnego narodu, jak i innych kultur i tradycji.

Kształcenie i wychowanie w liceum ogólnokształcącym i technikum sprzyja rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów.

Zadaniem szkoły jest przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.

Scenariusze zajęć

Do realizacji zajęć będą potrzebne telefony lub komputery z dostępem do internetu. Część praktyczną sugerujemy realizować w pracowni komputerowej, chociaż nie jest to warunek konieczny.

Scenariusz I

Propozycja lekcji wychowawczej

E-wolontariat – jak mądrze pomagać, wykorzystując internet

Zajęcia: 45 minut

Poziom nauczania: klasa VII i VIII szkoły podstawowej oraz szkoła średnia

Forma zajęć: burza mózgów, praca w grupach, dyskusja

Cele dydaktyczne – po zakończeniu zajęć uczeń:

- będzie wiedział, czym jest e-wolontariat i kim są e-wolontariusze;
- będzie potrafił podać przykłady popularnych projektów e-wolontariackich;
- pogłębi rozumienie pojęcia bezinteresowności;
- będzie świadom zarówno korzyści z e-wolontariatu, jak i jego potencjalnie słabych stron;
- określi obszary e-wolontariatu, w które byłby gotów się zaangażować;
- zdobędzie doświadczenie, symbolicznie wspierając akcję społeczną online;
- zyska świadomość, że wolontariat to sposób na wzbogacenie swojego CV.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie | 10 min

Nauczyciel pyta uczniów, skąd czerpią na ogół informacje encyklopedyczne. Jeśli jedną z odpowiedzi będzie Wikipedia, poinformuje uczniów, że jest to projekt oparty na e-wolontariacie. Jeśli nie, po wysłuchaniu propozycji uczniów nauczyciel sam wspomina Wikipedię jako źródło wiedzy i objaśnia, na jakich zasadach działa.

Przeprowadza krótką rozmowę na temat, kim wobec tego są e-wolontariusze i czym ich rola różni się od wolontariuszy tradycyjnych, np. pakujących paczki dla potrzebujących czy podających biegaczom wodę podczas maratonu.

E-wolontariat: co to takiego?

E-wolontariat to wolontariat wykonywany za pośrednictwem internetu. Od wolontariatu tradycyjnego różni się tylko tym, że:

- e-wolontariusze wykonują swoje zadania zdalnie, na odległość, a nie w siedzibie organizacji czy w miejscu realizacji projektu;
- zadania e-wolontariuszy to najczęściej tzw. mikrozadania, czyli zadania o małej złożoności, polegające na wykonaniu jednej konkretnej czynności, co zajmuje krótki czas (maksymalnie kilka godzin).

Kim są e-wolontariusze?

E-wolontariusze to takie same osoby jak wolontariusze tradycyjni: pełne zaangażowania, empatii, chęci wspierania ważnych dla nich projektów społecznych. Pomagają przez internet, ponieważ często nie mają innej możliwości – studiują lub pracują do późna i nie mogą przyjechać do siedziby organizacji w godzinach jej pracy, zajmują się rodziną i mają wolny czas tylko późnym wieczorem, są osobami z niepełnosprawnościami albo mieszkają w miejscu, w którym nie działa żadna interesująca ich organizacja.

Część główna | 30 min Burza mózgów

Nauczyciel zadaje pytanie naprowadzające: „Czy znacie inne projekty e-wolontariackie, których działanie jest uzależnione od pracy zdalnej wolontariuszy?”. Może wspomnieć uczniom o bibliotece Wolne Lektury, w której tworzenie są zaangażowani e-wolontariusze, lub TED Talks, gdzie e-wolontariusze tłumaczą krótkie filmiki na przeróżne języki.

Inne propozycje projektów: anglojęzyczne Be My Eyes czy rodzime Otwarte Zabytki.

Opis projektów znajdziecie w [rozdziale 9](#).

Dyskusja

Nauczyciel pyta o doświadczenia uczniów w e-wolontariacie, być może niektórzy mieli okazję włączać się w projekty społeczne online, chociażby klikając w brzuszki Pajacyka (pajacyk.pl).

Pytania pomocnicze do dyskusji: Jaka była wasza motywacja, gdy postanowiliście się przyłączyć do e-wolontariatu? Dlaczego ludzie się angażują? Jakie zalety e-wolontariatu dostrzegacie? Co może być trudne w takiej formie wolontariatu?

Projekt e-wolontariacki to projekt, w którym siłą napędową są e-wolontariusze – to oni wykonują kluczowe zadania, mają wpływ na kształt i rozwój projektu. Gdyby nie oni, realizacja projektu albo nie byłaby w ogóle możliwa, albo byłaby znacznie utrudniona.

Podpowiedzi dla nauczyciela: Powody zaangażowania się:

- potrzeba serca,
- wdzięczność dla konkretnej organizacji,
- osobiste trudne doświadczenia,
- względy praktyczne, np. zdobycie punktów do wybranego liceum (zaświadczenie o e-wolontariacie wystawiane przez niektóre organizacje).

Zalety e-wolontariatu:

- możliwość wybrania sprawy nam bliskiej,
- dowolność czasu i miejsca wykonywania pracy na rzecz osób czy organizacji (istotne np. dla osób ze słabo skomunikowanych miejscowości, dla osób z niepełnosprawnością, dla nocnych marków),
- możliwość wspierania bardzo konkretnych spraw czy organizacji bez konieczności angażowania dużej ilości energii na wdrożenie, dojazdy itd.,
- atrakcyjna opcja kontaktu społecznego dla introwertyków,
- możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego,
- możliwość doskonalenia i zdobycia nowych umiejętności,
- punkty dodatkowe podczas rekrutacji do szkoły średniej.

Potencjalne trudności:

- brak bezpośredniego kontaktu z zespołem,
- znużenie pracą przy komputerze,
- trudności z zasięgiem lub dostępem do sieci,
- bariery językowe,
- brak wystarczających umiejętności,
- brak wystarczającej znajomości języka obcego.

9 powodów, dla których warto zostać e-wolontariuszem:

E-wolontariusze działają społecznie za pośrednictwem internetu. Czasem działają w domu, czasem w autobusie, czasem na plaży lub w górach, za to zawsze w pełnej gotowości i z chęcią do pomagania innym. Naprawdę warto zostać e-wolontariuszem/-ką! Taka forma zaangażowania społecznego daje mnóstwo satysfakcji i innych korzyści. Jakich? Przedstawiamy dziewięć najpopularniejszych, gotowych do zaprezentowania uczniom.

Jako e-wolontariusz/-ka:

1. Nie nudzisz się w internecie.
2. Zdobycie cenne umiejętności, doświadczenie i kontakty.
3. Poznajesz ludzi, dla których ważne są te same wartości.
4. Dowiadujesz się, jak dużo ciekawych projektów społecznych dzieje się wokół ciebie.
5. Wykorzystujesz swoje unikatowe umiejętności dla dobra innych.
6. Możesz dzielić się własnymi pomysłami oraz zainspirować się pomysłami innych.
7. Możesz pomagać, skąd chcesz i kiedy chcesz – e-wolontariat umożliwia globalny zasięg.
8. Jeśli zależy ci na zdobyciu doświadczenia w wolontariacie i potrzebujesz zaświadczenia o zaangażowaniu w sprawy społeczne – wiele projektów e-wolontariackich ci to umożliwi.

Choćby portal [TuDu!](#)

Zdarza się, że na różnych etapach życia potrzebne jest zaświadczenie o odbyciu wolontariatu. Na przykład podczas rekrutacji do niektórych liceów. E-wolontariat może być wówczas świetnym rozwiązaniem, zwłaszcza w dobie pandemii. (Pamiętaj, żeby upewnić się w każdej instytucji, jakie ma wymagania dotyczące form wolontariatu!).

9. Możesz po prostu #RobićDobro.

Praca w grupach dwu-, trzyosobowych

Nauczyciel wydaje polecenie: „Wyobraźcie sobie, że macie wolne popołudnie. Zależy wam, żeby ten czas wykorzystać z pożytkiem dla innych. Zastanówcie się, w jakim obszarze chcielibyście się zaangażować, i poszukajcie projektu, w którym obecnie są potrzebni e-wolontariusze”.

Rodzaje projektów e-wolontariackich, w które można się angażować, ze względu na cel:

- crowdfunding i e-dobroczynność – zbieranie środków finansowych i materialnych na dany cel,
- crowdsourcing – wspólne rozwiązywanie problemów lub poszukiwanie nowych pomysłów,
- dziennikarstwo obywatelskie – wykonywane przez dziennikarzy amatorów w interesie społecznym,
- e-learning – uczenie się za pośrednictwem internetu,
- gromadzenie wiedzy – tworzenie zasobów wspólnej wiedzy,
- mapowanie – społecznościowe tworzenie map obrazujących dany problem, zjawisko lub obiekty,
- pomoc i samopomoc – zapewnianie wsparcia osobom w potrzebie.

Zadanie do wykonania w tych samych podgrupach

Nauczyciel zaprasza uczniów do symbolicznego sprawdzenia, jak działa e-wolontariat. Proponuje im wsparcie jednego z tzw. klikaczy, np. na stronie [poomoc.pl](#).

Więcej
o klikaczach
przeczytajcie na
[blogu portalu
e-wolontariat.pl](#).

Za pojedyncze kliknięcie w baner sponsorzy płacą określoną kwotę, np. każdorazowy „klik” w Pajacyka daje 5 gr na posiłek dla dziecka, czyli 35 gr tygodniowo, około 1,50 zł miesięcznie, a w skali roku blisko 17–18 zł. Jeśli mamy więcej niż jedno urządzenie mobilne, np. laptopa, telefon i tablet, z którego codziennie pomożemy, okazuje się, że wsparliśmy Polską Akcję Humanitarną kwotą 50 zł, a z naszej kieszeni nic nie ubyło. Taka suma to aż miesiąc obiadów w typowej stołówce szkolnej dla jednego dziecka.

Strony mogą zaliczyć tylko jedno kliknięcie dziennie, dlatego powinno się robić to każdego dnia. Żeby nie szukać samemu klikaczy, polecamy witrynę [poomoc.pl](#), która umożliwi szybkie klikanie.

Najsprawniej będzie, jeśli ustawimy sobie taką stronę jako stronę startową lub zainstalujemy przypomnierz.

Podsumowanie i zadanie domowe dla chętnych | 5 min

(wedle uznania nauczyciela)

Nauczyciel podsumowuje krótko meritum zajęć, zachęca do działań e-wolontariackich w obszarach wybranych przez uczniów.

Polecenie domowe (opcjonalnie): „Zaangażujcie się w nadchodzącym tygodniu w jeden z projektów omawianych w podgrupach lub na forum. Sprawdźcie, jak się czujecie w trakcie swoich działań e-wolontariackich i po ich zakończeniu. Czy nabierzecie ochoty na więcej?”

Scenariusz II

Propozycja lekcji wychowawczej

E-wolontariat – mikrozadania dla makrospraw (zajęcia praktyczne)

Zajęcia: 45 minut

Poziom nauczania: szkoła średnia

Forma zajęć: dyskusja, praca w grupach, zajęcia praktyczne – praca warsztatowa online z wykorzystaniem portalu [TuDu.org.pl](https://tudu.org.pl) lub innych wybranych wspólnie serwisów angażujących e-wolontariuszy

Cele dydaktyczne – po zakończeniu zajęć uczeń:

- rozumie, na czym polega e-wolontariat i kim są e-wolontariusze;
- jest gotowy do podjęcia działań e-wolontariackich na rzecz świadomie wybranych spraw i organizacji społecznych;
- jest świadomy problemów społecznych, które trafiają w jego wrażliwość;
- umie wykonać zadanie na [TuDu](https://tudu.org.pl) – portalu dla e-wolontariuszy;
- potrafi zaangażować się w rozwiązanie wybranego zadania dla e-wolontariuszy w innym miejscu w internecie;
- potrafi skutecznie rozwiązywać problem w małej grupie.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie | 10 min

Nauczyciel zapowiada temat lekcji – zaangażowanie w formie e-wolontariatu w konkretne projekty bliskie sercom uczniów. Następnie prowadzi z uczniami krótką rozmowę na temat, czym jest e-wolontariat.

E-wolontariat: co to takiego?

E-wolontariat to wolontariat wykonywany za pośrednictwem internetu. Od wolontariatu tradycyjnego różni się tylko tym, że:

- e-wolontariusze wykonują swoje zadania zdalnie, na odległość, a nie w siedzibie organizacji czy w miejscu realizacji projektu;
- zadania e-wolontariuszy to najczęściej tzw. mikrozadania, czyli zadania o małej złożoności, polegające na wykonaniu jednej konkretnej czynności, co zajmuje krótki czas (maksymalnie kilka godzin).

Kim są e-wolontariusze?

E-wolontariusze to takie same osoby jak wolontariusze tradycyjni: pełne zaangażowania, empatii, chęci wspierania ważnych dla nich projektów społecznych. Pomagają przez internet, ponieważ często nie mają innej możliwości – studiują lub pracują do późna i nie mogą przyjść do siedziby organizacji w godzinach jej pracy, zajmują się rodziną i mają wolny czas tylko późnym wieczorem, są osobami z niepełnosprawnościami albo mieszkają w miejscu, w którym nie działa żadna interesująca ich organizacja.

Część główna | 30 min**Praca w kilkusobowych grupach**

Nauczyciel prosi uczniów, by przypomnieli sobie i podzielili się sprawami z życia publicznego lub zasłyszanyymi w mediach, które ostatnio ich poruszyły. Być może znajdą się pośród nich obszary, w które angażują się e-wolontariusze (np. los bezdomnych zwierząt, sytuacja osób osadzonych w areszcie czy los osób zaginionych). Jeśli tak – dalszy tok pracy będzie polegał na wyłonieniu obszaru, w którym sami uczniowie chcieliby się zaangażować e-wolontariacko.

Przykład: Jeśli waszych uczniów przejmuje los więźniów i więźniarek, proponuj im udział w projekcie [eWKratke](#) (dotyczy starszej młodzieży, po uprzednim przygotowaniu, dotyczącym sytuacji życiowej i emocjonalnej osób osadzonych).

O projekcie eWKratke ([ewkratke.pl](#))

Porozmawiaj z kobietami z aresztu śledczego na warszawskim Grochowie! Zachęcamy do dyskusji z osadzonymi prowadzącymi bloga eWKratke, dzięki któremu wykluczone z życia społecznego, kulturalnego i cyfrowego mają kontakt ze światem zewnętrznym. Opisują na blogu siebie i swoje sprawy, zadają pytania i dzielą się przemyśleniami i emocjami, starają się pokazać życie więzienne ze swojej perspektywy.

Prowadząca bloga Fundacja Dom Kultury pisze o nim: „Nasz blog jest platformą komunikacji kobiet przebywających w więzieniu ze społeczeństwem na wolności. Powstaje w środowisku całkowicie odcięty od internetu i komputera, dlatego angażuje wiele osób z obu stron muru. Tworzymy go wspólnie. Osadzone piszą teksty, my wstawiamy je do sieci, przynosimy im wydrukowane komentarze, publikujemy ich odpowiedzi. Jesteśmy ich rękami, oczami, interfejsem. Istotę merytoryczną tworzą osadzone”. W przepisywaniu tekstów osadzonych pomagają wolontariuszki.

Dla autorek postów bardzo ważne są reakcje czytelników i czytelniczek, dlatego warto poświęcić chwilę na uważny komentarz czy zadanie im pytania dotyczącego treści na blogu, a także reszty dotyczących autorek spraw. Posty można komentować również na [profilu eWKratkę na Facebooku](#).

Inny tok naprowadzenia uczniów na potencjalnie interesujące dla nich projekty społeczne to próba odpowiedzi na pytania w podgrupach:

- Co mnie wzrusza/porusza w ogóle?
- Po co się angażować w sprawy społeczne?
- Jakie są moje doświadczenia w życiu społecznym?

Może się zdarzyć, że myślenie uczniów o sprawach, które ich wzruszają, odpłynie w kierunkach nieangażujących akurat e-wolontariuszy. Warto to uszanować. W takiej sytuacji nauczyciel zaprasza uczniów na stronę główną portalu TuDu.org.pl. Po kilku zdaniach wprowadzenia uczniowie zakładają konto na TuDu, a następnie klikają w link aktywacyjny i uzupełniają swój profil.

TuDu.org.pl to największa w Polsce platforma internetowa dla e-wolontariuszy – osób, które pomogą organizacjom społecznym przez internet w różnych zadaniach, najlepiej takich, które zajmą do trzech godzin pracy. TuDu nie jest zwykłą tablicą ogłoszeń: na TuDu nie tylko są zamieszczane zadania, lecz także pojawiają się tu od razu rozwiązania i oceny pracy e-wolontariuszy. Wszystko w jednym miejscu!

Zajęcia w parach/trójkach

(w zależności od liczebności grupy i dostępności komputerów)

Uczniowie wybierają sobie w podgrupach zadanie do wykonania, a następnie angażują się wspólnie w jego realizację.

Przykładowe zadanie dla Akademii Rozwoju Filantropii:

Napisanie artykułu i stworzenie bazy o gwiazdach mediów społecznościowych zaangażowanych w ciekawe akcje i inicjatywy społeczne.

Opis zadania

Cel: stworzenie serii ciekawych artykułów oraz baz dotyczących dobroczynności osób znanych ze świata kultury, rozrywki, mediów, filmu, sportu i internetu na stronie www.gwiazdydobroczytnosci.pl.

Zakres obowiązków

Artykuł:

- powinien być podzielony na wstęp, rozwinięcie, zakończenie;
- warto dodać śródtytuły;
- powinien być oparty na wiarygodnych źródłach;
- podlinkowany, by można było zgłębić temat;
- nie ma ograniczeń co do długości.

Każdy artykuł będzie podpisany imieniem i nazwiskiem autora. Artykuł będzie promowany w mediach społecznościowych plebiscytu Gwiazdy Dobroczynności – na Facebooku, Instagramie i stronach internetowych.

Ilustracje do artykułu będą leżały w gestii zespołu plebiscytu ze względu na kwestie praw autorskich i wizerunku. Baza gwiazd może być prostą tabelą, z opcją edycji.

Napisanie artykułu oraz stworzenie bazy: O gwiazdach mediów społecznościowych zaangażowanych w ciekawe akcje i inicjatywy

z projektu: Gwiazdy Dobroczynności użytkownika: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

katégorie: kultura i sztuka, inne

umiejętności, tworzenie i edycja tekstów wyszukiwanie informacji dzielenie się doświadczeniem inne

Termin realizacji: 2021-08-31

Opis zadania

Cel

Stworzeniu serii ciekawych artykułów oraz baz dotyczących dobroczynności osób znanych ze świata kultury, rozrywki, mediów, filmu, sportu i internetu na stronę www.gwiazdydobroczynnosci.pl

Zakres obowiązków

Artykuł:

- powinien być podzielony na wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- warto dodać śródtytuły
- powinien być oparty na wiarygodnych źródłach
- podlinkowany, aby można było zgłębić temat
- nie ma ograniczeń co do długości

Każdy artykuł będzie podpisany imieniem i nazwiskiem autora. Artykuł będzie promowany w mediach społecznościowych Plebiscytu – na Facebooku, Instagramie i stronach internetowych.

Ilustracje do artykułu będą leżały w gestii zespołu Plebiscytu ze względu na kwestie praw autorskich i wizerunku.

Baza gwiazd może być prostą tabelą, z opcją edycji :)

Drodzy wolontariusze! Jesteśmy również otwarci na Wasze propozycje tematów na artykuły związane z szeroko pojętą działalnością charytatywną ludzi sławnych :)

Forma rozwiązania

Prosimy o zamieszczenie rozwiązań tutaj na TuDu, opcjonalnie można również przesłać artykuł w formacie .docx lub w mailu na adres r.aderek@zielniska@filantropia.org.pl i k.kunert@filantropia.org.pl.

Bonus

Część uczniów nie do końca jest świadoma swoich mocnych stron i nie chce angażować się społecznie z obawy, że nie spełni oczekiwań. Warto ich wesprzeć, ułatwiając im określenie kompetencji miękkich, które mają wysoko rozwinięte, i tych, nad którymi warto pracować.

Istnieje darmowe narzędzie, które pozwala na sprawdzenie samego siebie i odkrycie, jakie kompetencje towarzyszą nam na co dzień. Takim narzędziem jest przygotowany przez Fundację Dobra Sieć **Lever Basic – narzędzie do samooceny kompetencji, z którego może skorzystać każdy**, niezależnie od wieku czy wykonywanej w danym momencie pracy. Dzięki poznaniu swoich mocnych stron możemy nad nimi pracować i je rozwijać.

Warto zaproponować uczniom samodzielne wykonanie testu w pracowni komputerowej podczas zajęć lub w ramach pracy w domu. Test znajduje się na stronie internetowej leverbasic.pl.

Podsumowanie i zakończenie | 5 min

Po skończonej pracy uczniowie zamieszczają rozwiązanie na podstronie wybranego zadania, a następnie dzielą się wrażeniami z jego realizacji na forum klasy. Odpowiadają wspólnie na pytania:

Co było ciekawe? Co stanowiło dla nas trudność? Jakie emocje towarzyszyły nam podczas pracy w grupie? Czy mamy ochotę kontynuować e-wolontariat?

Na koniec nauczyciel podsumowuje zajęcia.

Scenariusz III

Propozycja lekcji wychowawczej / lekcji wybranego przedmiotu

E-wolontariat w praktyce – pomagamy organizacjom społecznym w zespołach

Zajęcia: 90 minut (2 godziny lekcyjne, z minimum tygodniową przerwą)

Poziom nauczania: szkoła średnia

Forma zajęć: praca w grupach, dyskusja, praktyczne zajęcia z wykorzystaniem wybranych serwisów internetowych

Cele dydaktyczne – po zakończeniu zajęć uczeń:

- będzie rozumiał, na czym polega e-wolontariat;
- będzie skutecznie rozwiązywał problem, współpracując w niewielkiej grupie;
- nabeździe umiejętność wykorzystywania wybranych narzędzi do angażowania się w sprawy społeczne i dzielenia czasem lub kompetencjami;
- podniesie swoją samoocenę dzięki wspieraniu innych.

Przebieg zajęć:

Lekcja 1

Wprowadzenie | 10 min

Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat tego, czym jest e-wolontariat, kim są e-wolontariusze. Obie strony wspominają niektóre projekty angażujące w zadania e-wolontariackie, przykładowo [BOINC](#) – Otwarta Infrastruktura Przetwarzania Rozproszonego Berkeley, [Naprawmyto.pl](#), [Telefon Pogadania](#) czy [Wikipedię](#). Na tym etapie uczniowie mają się zainspirować, więc nie muszą być to stricte projekty adresowane do dzieci czy młodzieży. Grupa zastanawia się wspólnie, kto korzysta na inicjatywach angażujących ludzi online w sprawy społeczne i czy sami uczniowie bywają beneficjentami tego typu przedsięwzięć.

Część główna | 30 min

1. Wybór projektu do realizacji przez grupy uczniów

Nauczyciel podsumowuje projekty, które zostały wspomniane w części wprowadzającej lekcji, i dodaje inne przykłady inicjatyw angażujących e-wolontariacko, w które uczniowie będą mogli się włączyć.

2. Realizacja e-wolontariatu (w klasie w pracowni informatycznej lub w małych grupach poza lekcjami – do decyzji nauczyciela)

Praca w podgrupach

Uczniowie dzielą się na trzyosobowe grupy. W trakcie kilkuminutowej rozmowy ustalają, w który projekt chcieliby się zaangażować. Następnie na forum przedstawiają i uzasadniają swój wybór.

Udają się na stronę internetową wybranego przez siebie projektu i ustalają, co konkretnie mają zamiar wykonać – np. stworzyć hasło do Wikipedii czy pomóc w adopcji wybranego zwierzaka. Tworzą szczegółowy plan działania. Jeśli ich zadanie wymaga uprzednich przygotowań – dzielą się rolami i wykonują prace przygotowawcze, np. piszą e-maila do pobliskiego schroniska, proponując pomoc, oraz proszą o informacje o dalszym możliwym przebiegu współpracy.

W projektach, w które można się zaangażować „z marszu”, bez konieczności wykonywania wielu czynności wstępnych, mogą od razu przystąpić do pracy. Przykładowo – jeśli grupa dobrze posługująca się językiem angielskim decyduje się na przetłumaczenie filmu z TED Talks – może obejrzeć wybrane filmy, dokonać ostatecznego wyboru jednego z nich, zgłębić kwestie techniczne potrzebne do tworzenia napisów (na platformie udostępniono przeznaczone do tego narzędzie wraz z instrukcją obsługi), a następnie zająć się tłumaczeniem – dzieląc film na fragmenty dla poszczególnych członków grupy lub pracując wspólnie.

Każda z grup dzieli się na forum informacją, jakim projektem e-wolontariackim zajmie się w nadchodzącym tygodniu. Nauczyciel zbiera i spisuje ustalenia uczniów, udzielając im ewentualnych wskazówek do dalszej pracy.

Przykładowe projekty angażujące e-wolontariuszy, w które można włączać się zespołowo:

Hybrydowe:

- Pomoc w znalezieniu domu dla bezdomnego zwierzaka – realizując ten projekt, można skontaktować się z pobliskim schroniskiem i zaproponować pomoc w akcji szukania domu dla wybranego kota czy psa. Wiele schronisk zaprasza osoby z zewnątrz do współtworzenia swoistego portfolio zwierząt – wykonania sesji fotograficznej i stworzenia zachęcającego opisu przedstawiającego zwierzę, jego historię, stan zdrowia, osobowość i zwyczaje – a następnie do jak najszerzego rozpropagowania akcji w sieci i nie tylko (ulotki, plakaty).
- Uzupełnienie [Otwartych Zabytków](#) o zabytkowy obiekt z okolicy szkoły lub miejsca zamieszkania uczniów.

Stricte online:

- Tłumaczenie [TED Talks](#). Jest to propozycja dla uczniów bardzo dobrze posługujących się językiem obcym (angielskim, ale nie tylko) – przetłumaczenie interesującego ich krótkiego filmu i zrobienie napisów w języku ojczystym.
- [Wikipedia](#) lub strona Wiki – propozycja wymagająca pogłębionych przygotowań! Zadanie będzie polegało na stworzeniu hasła, którego w internetowej encyklopedii jeszcze nie ma, lub na rozwinięciu już istniejącego. Najbardziej angażująca będzie oczywiście praca nad tematem, który bezpośrednio dotyczy uczniów albo ich najbliższego otoczenia – np. hasło dotyczące patrona szkoły (jeśli się z nim identyfikują, o co warto ich zapytać), popularnej postaci z ich

miejsowości czy nieco bardziej rozrywkowo – drzewa genealogicznego bohatera ich ulubionej gry. Zatrzykajcie też na: [Jak napisać hasło w Wikipedii – instrukcja](#).

→ Wybrane w porozumieniu z nauczycielem zadania z portalu [TuDu](#). TuDu zostało stworzone z myślą o delegowaniu e-wolontariuszom mikrozadań. Niektóre z nich mogą okazać się zbyt mało wymagające na projekt dla grupy uczniów (zdarzają się zadania krótkie i polegające na wykonaniu jednej konkretnej czynności), dlatego warto się upewnić, czego obecnie potrzebują aktywne na portalu organizacje społeczne i uzgodnić z uczniami, czym dokładnie się zajmą, tak by podołali i jednocześnie czuli, że to dla nich wyzwanie. Ważne, by na koniec nauczyciel sprawdził, czy propozycja uczniów zawiera ich autorski wkład

i jest pozbawiona błędów.

Podsumowanie i zakończenie | 5 min

Nauczyciel zwięźle podsumowuje lekcję, przypominając najbardziej istotne założenia dotyczące e-wolontariatu i zachęcając uczniów do realizacji wybranych zadań.

Lekcja 2

Wprowadzenie | 5 min

Nauczyciel prosi o przypomnienie, na czym polegają założenia e-wolontariatu.

Część główna | 35 min

Uczniowie poświęcają jeszcze 15–20 minut na ewentualne dokończenie zadań w podgrupach oraz na przygotowanie krótkiej prezentacji efektów swojej pracy jako e-wolontariusze. Ważne, by poza pokazaniem czy opowiedzeniem o przebiegu współpracy i jej konkretnych rezultatach każda grupa podzieliła się swoimi wrażeniami, tym, co jej się podobało, co dało satysfakcję, a co chciałyby poprawić czy wyeliminować w przyszłości. Nauczyciel zachęca wszystkich uczniów do zadawania pytań i dzielenia się wrażeniami.

Podsumowanie i zakończenie | 5 min

Na koniec uczniowie wklejają karteczki na wspólną tablicę „Nasz e-wolontariat”. Piszą na nich nazwę projektu, w który się zaangażowali, i jedno słowo podsumowania.

Nauczyciel może skomentować efekty pracy od siebie i krótko podsumować projekt.

Propozycja ankiety na zakończenie – na następnej stronie.

Ankieta została opracowana przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i zmodyfikowana na potrzeby e-wolontariatu.

Indywidualna karta pracy e-wolontariusza/-ki

1. Na czym polegał mój e-wolontariat?

.....

.....

.....

2. Kiedy i gdzie się odbywał? Podaj adres internetowy projektu lub akcji.

.....

3. Co mi się podobało w tym projekcie e-wolontariackim?

.....

.....

.....

4. Co mi się nie podobało?

.....

.....

.....

5. Jakie umiejętności rozwinąłem/-ęłam?

.....

.....

6. Jakie zawody, zajęcia poznałem/-am bliżej?

.....

.....

7. Co mnie zaskoczyło w tym projekcie e-wolontariackim, czego nie wiedziałem/-am o tym obszarze działalności społecznej?

.....

.....

.....

8. Czy chciałbym/-abym robić coś podobnego w przyszłości?

→ Zdecydowanie tak

→ Raczej tak

→ Nie wiem

→ Raczej nie

→ Zdecydowanie nie

Inny wariant realizacji e-wolontariatu w podgrupach to **udział w projekcie przygotowanym specjalnie dla danej grupy uczniów**. Wymaga więcej czasu zarówno od uczniów, jak i nauczyciela, ale może też nieść z sobą znacznie więcej satysfakcji i pomóc lepiej realizować cele dydaktyczne.

Jeśli udało wam się zdiagnozować obszary, w które wasi uczniowie chętnie się angażują, lub macie partnerską organizację czy instytucję, którą wspieraliście dotychczas wolontariacko w tradycyjnej formie, warto pomyśleć, jak można do tej współpracy płynnie wprowadzić elementy pomagania przez internet. Wasi uczniowie niekoniecznie muszą np. szukać schronisk angażujących e-wolontariuszy, żeby pomóc promować adopcje online – możecie skontaktować się z najbliższą placówką opiekującą się bezdomnymi zwierzętami i wspólnie wypracować, a następnie przeprowadzić akcję poszukiwania domów przez internet. Młodzież z pewnością bardziej się zaangażuje na rzecz konkretnego pobliskiego schroniska i psa, którego mogą odwiedzić po lekcjach.

Możecie też skoncentrować się na własnym środowisku szkolnym i zorganizować z uczniami np. akcję promowania szkoły wśród przyszłych kandydatów.

Mogą chociażby nagrać krótki film pokazujący życie szkoły ich oczami czy przeprowadzić wywiady z malowniczymi postaciami ze środowiska, które ich zdaniem wzbudzą sympatię i zaufanie młodszych kolegów. Autorskie materiały uczniów zamieszczone na stronie internetowej czy w mediach społecznościowych to potencjalnie realne wsparcie dla szkoły w procesie rekrutacji.

Poszukując wartościowych projektów, warto też **skontaktować się z lokalnym centrum wolontariatu**. Centra coraz częściej uwzględniają w swojej ofercie e-wolontariat.

Scenariusz IV

Propozycja lekcji wychowawczej

Planujemy e-wolontariat – zajęcia dla szkolnego koła
wolontariatu, samorządu uczniowskiego
lub na godzinę wychowawczą

Zajęcia: 45 minut

Poziom nauczania: klasa VII i VIII szkoły podstawowej, szkoła średnia

Forma zajęć: dyskusja, głosowanie, praca indywidualna, praca w grupach, prezentacja na forum

Cele dydaktyczne – po zakończeniu zajęć uczeń:

- potrafi brać udział w grupowym procesie decyzyjnym;
- jest świadomy, które problemy społeczne trafiają w jego wrażliwość;
- jest przygotowany do świadomego angażowania się w projekty e-wolontariackie;
- jest świadomy swoich mocnych stron i kompetencji, którymi może dzielić się z innymi w formie e-wolontariatu.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie | 10 min

Nauczyciel wprowadza uczniów w zagadnienie e-wolontariatu. Rozmawiają krótko o popularnych projektach e-wolontariackich (np. Wikipedia, TED Talks czy Wolne Lektury) i skojarzeniach uczniów z wolontariatem przez internet. Zastanawiają się wspólnie nad przydatnością wymienionych inicjatyw i sensem angażowania się społecznego online.

Nauczyciel zapowiada, że chciałby wprowadzić do szkolnego koła wolontariatu elementy pracy zdalnej i zaprasza uczniów do wspólnego zaplanowania przedsięwzięcia.

Część główna | 30 min

Nauczyciel prosi uczniów, żeby wypisali na karteczkach samoprzylepnych kilka istotnych dla nich spraw społecznych – od bardzo ogólnych po bardzo szczegółowe. Przykładowo: pomoc bezdomnym zwierzętom, wsparcie sąsiadki w znalezieniu rodzin dla jej licznych kotów, zorganizowanie pierwszego półmaratonu w swojej miejscowości.

Do powyższego ćwiczenia może przydać się lista problemów społecznych.

Przykładowo:

- los bezdomnych zwierząt,
- los osób chorych,
- los osób z niepełnosprawnościami,
- los osób osadzonych w więzieniach,
- sprawy sąsiedzkie,
- ochrona dziedzictwa kulturowego,
- problemy mniejszości,
- sytuacja sierot,
- sytuacja seniorów,
- trudności w nauce innych uczniów,
- mowa nienawiści w internecie,
- promocja aktywności fizycznej,
- promocja czytelnictwa,
- inne.

Zebrane pomysły i zagadnienia zostają przedstawione na forum klasowym. Być może wyłoniły się sprawy czy obszary, które interesują więcej niż jedną osobę? A może część uczniów uświadomiła sobie, że im również bliskie są niektóre kwestie wymieniane przez kolegów z klasy?

Nauczyciel przydziela każdemu z uczniów trzy głosy na projekty, w które byliby gotowi się zaangażować (np. kropki zaznaczane flamastrem na tablicy). Uczniowie oddają głosy na zebrane w poprzednim ćwiczeniu hasła i problemy. W ten sposób wyłaniają wspólnie sprawy istotne dla najszerszego grona.

W dalszej części zajęć koncentrują się na dwóch, trzech obszarach, które otrzymały najwięcej głosów. Pracując w grupach trzyosobowych, uczniowie zastanawiają się, jakiego rodzaju wsparcie może być potrzebne w wybranych kwestiach i co sami mogą zaoferować jako e-wolontariusze. Wyniki swojej krótkiej narady prezentują następnie na forum. Nauczyciel zachęca do dyskusji.

Atrakcyjne mogą być na tym etapie projekty hybrydowe, które zakładają zarówno zaangażowanie uczniów online, jak i „w realu”. Przykładem takiego projektu są [Otwarte Zabytki](http://otwartzabytki.pl) (otwartzabytki.pl), które zapraszają do współtworzenia obywatelskiego katalogu zabytków. Odwiedzając na żywo miejsce, w którym znajduje się jeden z polskich zabytków (niekoniecznie te najpopularniejsze), można stworzyć ich wirtualną wizytówkę w katalogu na stronie internetowej: uzupełnić profil obiektu, zlokalizować go na mapie, dodać zdjęcia, anegdoty z nim związane czy zgłosić alert, jeśli zabytek jest w złym stanie i wymaga szybkiej interwencji konserwatora.

Innego rodzaju projekt to podjęcie się akcji szukania domu dla bezdomnego zwierza. Zazwyczaj tego rodzaju działanie zaczyna się od odwiedzin pobliskiego schroniska, w którym po uzgodnieniu wybiera się np. psa potrzebującego opiekunów, a następnie robi jego zdjęcia, opis i przeprowadza kampanię w internecie, starając się dotrzeć do jak największej grupy osób potencjalnie zainteresowanych adopcją.

Po wyborze konkretnych akcji czy projektów, którymi uczniowie zdecydowali się zająć w nadchodzących miesiącach, dzielą się oni zadaniami i szczegółowo planują dalsze działania. Być może na tym etapie możliwe będzie jedynie stworzenie ram czasowych i zaplanowanie pogłębionych analiz. To nic! Ważne, żeby zakończyć lekcję z wizją.

Podsumowanie i zakończenie | 5 min

Nauczyciel przypomina, które projekty i dlaczego zostały wyłonione do dalszej pracy.

Dodatkowa karta pracy na lekcje o e-wolontariacie, do wykorzystania w wybranym przez nauczyciela momencie – na następnej stronie.

Karta pracy ucznia/uczennicy: e-wolontariat

1. Przykładowym projektem e-wolontariackim jest:

.....

.....

.....

.....

2. E-wolontariuszem/-ką może zostać:

.....

.....

.....

.....

3. E-wolontariat kojarzy mi się z:

.....

.....

.....

.....

4. E-wolontariusze/-ki działają na rzecz:

.....

.....

.....

.....

5. E-wolontariat to rozwiązanie dla:

.....

.....

.....

.....

6. Gdybym miał/-a się zaangażować w e-wolontariat, wybrałby/-abym:

.....

.....

.....

.....

9. Inspiracje / projekty e-wolontariackie i hybrydowe

Oto garść przykładowych projektów, które możecie potraktować jako e-wolontariackie inspiracje.

W część z nich można próbować włączać uczniów, każdorazowo upewniwszy się, że są odpowiednie dla danej grupy pod względem wieku, wymaganego poziomu kompetencji i dojrzałości emocjonalnej młodych osób.

Uznane polskie projekty

Telefon Pogadania

www.telefonpogadania.pl

Telefon Pogadania poszukuje osób do rozmowy z tymi, którzy potrzebują wsparcia i życzliwej rozmowy. Są to na ogół osoby w poważnym życiowym kryzysie i nie namawiamy do angażowania w rozmowy młodzieży szkolnej, warto jednak wspomnieć o tej inicjatywie jako skutecznej, zyskującej na popularności formie e-wolontariatu.

Każdy może się jednocześnie zaangażować w inne działania Telefonu Pogadania. Stale jest potrzebne wsparcie w promocji inicjatywy, koordynatorów projektów i sympatyków, którzy codziennie zagrzewają swoich wolontariuszy do pracy.

Otwarte Zabytki

otwartzabytki.pl

Skąd nazwa projektu? „Otwarte” znaczy legalnie dostępne dla wszystkich. Wszystkie efekty projektu będą publikowane w sieci na licencji Creative Commons BY SA, co oznacza, że można z nich swobodnie korzystać, modyfikować je, kopiować i udostępniać innym.

kować je, kopiować i udostępniać innym.

Zabytek można „otworzyć” na kilka sposobów: uzupełniając o nim informacje na stronie otwartzabytki.pl, np. w trakcie jazdy autobusem, robiąc mu zdjęcia podczas spacerów i wycieczek i dodając je do bazy za pomocą specjalnej aplikacji dostępnej na smartfona, czy też podczas specjalnie organizowanych w tym celu gier miejskich.

Obecnie trwa rozwijanie katalogu zabytków. Ich opisy można uzupełniać o dodatkowe dane, m.in. tagi, fotografie, wydarzenia historyczne i anegdoty. Projekt nie jest już niestety moderowany przez Centrum Cyfrowe, które stworzyło portal, można jednak nadal uzupełniać profile zabytków.

Fundacja Viva! Akcja Dla Zwierząt

viva.org.pl

Fundacja zajmuje się walką o poprawienie losu zwierząt. Cel ten realizuje, angażując się w wiele różnorodnych działań – od reagowania w przypadkach znęcania się nad zwierzętami i prowadzenia spraw w sądach przeciwko ich oprawcom, przez szkolenia instytucji państwowych, aż po prowadzenie zakrojonych na szeroką skalę kampanii i akcji informacyjnych propagujących etyczne traktowanie zwierząt. Zachęca też do adopcji zwierząt ze schronisk oraz piętnuje niehumanitarne i nieetyczne praktyki firm i osób prywatnych.

Jak można wesprzeć działania fundacji?

→ **Można założyć działającą w trybie hybrydowym grupę lokalną!**

Wolontariusze mogą promować prawa zwierząt i weganizm, przyłączając się do kampanii prowadzonych przez fundację.

→ **Można również pisać artykuły.**

Lubisz pisać? Chcesz opisać fajne wegemiejsca, swoją wegepodróż, a może chcesz poruszyć temat ekologii i środowiska w kontekście weganizmu? Możesz napisać tekst na bloga!

→ **Inną formą zaangażowania na rzecz fundacji jest tworzenie grafik.**

Cyrk bez zwierząt, promocja wegediety, zachęcanie do adopcji zwierząt – to tylko część zagadnień, na których temat możesz tworzyć grafiki dla fundacji.

→ **Fundacja ma specjalną ofertę edukacyjną dla szkół**, w której ramach zachęca do działania w szkołach i na uczelniach. W ramach wolontariatu można np. zorganizować pokaz filmów edukacyjnych, takich jak „W jak wybór”.

Studenci Uczniom

www.facebook.com/StudenciUczniom

Projekt w duchu „starsza siostra, starszy brat”, który polegał na wspieraniu uczniów potrzebujących pomocy w nauce podczas okresu edukacji zdalnej (zakończył się w czerwcu 2021 roku). W tym konkretnym przypadku wsparcia udzielali studenci, ale istnieje wiele podobnych inicjatyw, w których ramach pomagają sobie uczniowie będący na tym samym poziomie edukacyjnym. Nic nie stoi też na przeszkodzie, by e-wolontariat polegający na zdalnych korepetycjach wdrożyć wśród uczniów jednej klasy. Może waszej?

Ciekawe projekty zagraniczne

Be My Eyes – pożycz swoje oczy

www.bemyeyes.com

Niezwykle przydatny i popularny pomysł na e-wolontariat rodem z Danii. Be My Eyes to aplikacja łącząca osoby niewidome z wolontariuszami, którzy pomagają im za pośrednictwem wideocztatu.

Jak to działa?

1. Należy pobrać aplikację i się zarejestrować.
2. Kiedy osoba niewidoma doda prośbę o pomoc, e-wolontariusz/-ka otrzymuje powiadomienie i potwierdza chęć pomocy.
3. Następnie łączy się z osobą niewidomą za pośrednictwem wideocztatu.
4. E-wolontariusz/-ka sprawdza, z czym osoba niewidoma ma problem, i działa.

Zadania mogą być bardzo różne: od pomocy przy odczytaniu daty ważności na kartonie mleka po wsparcie przy znalezieniu drogi na pocztę. Na zachętę dla e-wolontariuszy został przygotowany system motywacyjny – za swoją pomoc otrzymują punkty, dzięki którym wiedzą, jak duży wpływ na czyjeś życie może mieć ich chęć działania.

Projekt działa przede wszystkim w języku angielskim, więc można go polecać młodzieży bardzo dobrze posługującej się tym językiem.

Uwaga! Zadania z Be My Eyes mogą być zbyt odpowiedzialne dla młodszych uczniów!

LibriVox

LibriVox
librivox.org

Tworzona oddolnie, wielojęzyczna, otwarta biblioteka audiobooków dzieł znajdujących się w domenie publicznej (to jest takich, do których wygasły prawa autorskie).

Wolontariusze LibriVox nagrywają całość lub rozdziały książek znajdujących się w domenie publicznej. Następnie pliki audio są udostępniane na stronie całkowicie za darmo. Ponieważ wszystkie audiobooki znajdują się w domenie publicznej, każdy może z nich skorzystać w dowolnym celu.

Wolontariusze mogą nagrywać audiobooki we wszystkich językach świata.

E-wolontariat dla LibriVox nie wymaga żadnego doświadczenia z nagraniami, inżynierią dźwięku, aktorstwem czy wystąpieniami publicznymi. Wszystko, czego potrzeba, to dostęp do komputera, mikrofonu, darmowe oprogramowanie do nagrywania i własny głos. Przyjmowani są wszyscy wolontariusze, mówiący we wszystkich językach, z różnymi akcentami. Można zgłosić się na wolontariusza do czytania w dowolnym języku – nie musi być to język ojczysty, wystarczy umieć się w nim porozumieć.

Cała aktywność LibriVox (wybór książek, zarządzanie projektami, dyskusja itp.) odbywa się na forum, na które należy się zarejestrować, by dołączyć do projektu.

ZOONIVERSE

Zooniverse
www.zooniverse.org

Zooniverse to największa i najpopularniejsza na świecie platforma społecznościowa skupiona wokół nauki. Prężne działanie platformy gwarantują e-wolontariusze – ponad milion osób na całym świecie, wspierających profesjonalnych badaczy.

Do zaangażowania się na Zooniverse nie potrzeba żadnego specjalnego przygotowania naukowego. Każdy może się włączyć w dowolnym czasie, wykorzystując swój osobisty komputer. Można np. analizować zdjęcia odległych galaktyk czy studiować nagrania obyczajów zwierząt w ich naturalnym środowisku. Odpowiadając na serię prostych pytań, przyczyniamy się do lepszego zrozumienia wybranych przez naukowców zagadnień o świecie i wszechświecie!

Inne pomysły na projekty e-wolontariackie, potencjalnie atrakcyjne dla młodzieży

Pobliskie schronisko dla zwierząt

Nieustannie angażujące projekty to te polegające na włączeniu się w poprawę losu bezdomnych zwierząt. Warto rozważyć podjęcie się szukania domu dla wybranego kota czy psa. Zazwyczaj tego rodzaju działanie zaczyna się od odwiedzin pobliskiego schroniska, w którym po uzgodnieniu zostaje nam przydzielony zwierzak potrzebujący opiekunów. Dalsze kroki to wykonanie jego sesji zdjęciowej, stworzenie ujmującego opisu i przeprowadzenie w internecie kampanii, docierającej do jak największej grupy osób potencjalnie zainteresowanych adopcją.

Wsparcie seniorów

Dzięki programowi „[Wspieraj seniora](#)” osoby starsze (powyżej 70. roku życia) mogą uzyskać pomoc w czynnościach, które wymagają wyjścia z domu, a które zostały utrudnione przez panującą pandemię. Wystarczy, że zadzwonią na specjalną infolinię. Na przykład produkty pierwszej potrzeby zostaną im dostarczone do domu.

Program zostaje właśnie rozszerzony o możliwość niesienia pomocy w kwestiach podnoszenia kompetencji cyfrowych seniorów. E-wolontariusze mogą zatem wspierać osoby starsze także w korzystaniu z narzędzi do komunikowania się na odległość czy załatwianiu spraw urzędowych przez internet. W czasie pandemii wiele usług publicznych (i nie tylko) zostało błyskawicznie przeniesionych do sieci, więc nauczenie seniora, jak korespondować online z urzędem gminy, jak wysłać wniosek do ZUS albo jak poruszać się po Internetowym Koncie Pacjenta, może być bardzo realną pomocą.

Materiały promujące szkołę

Możecie skoncentrować się na własnym szkolnym podwórku i zorganizować e-wolontariat w wydaniu hybrydowym, polegający na stworzeniu uczniowskich materiałów promujących szkołę wśród przyszłych kandydatów. Możecie nagrać krótki film pokazujący życie szkoły oczami uczniów czy przeprowadzić wywiady z malowniczymi postaciami ze środowiska, które ich zdaniem wzbudzą sympatię i zaufanie młodszych kolegów. Autorskie materiały uczniów zamieszczone na stronie internetowej czy w mediach społecznościowych to potencjalnie realne wsparcie dla szkoły w procesie rekrutacji.

Klikacze – wolontariat ekspresowy, także dla młodszych uczniów

We współczesnym świecie większość osób uskarża się na brak czasu, a tym samym na brak możliwości angażowania się w różnego rodzaju akcje. Rozwiązaniem dla tej sytuacji jest mikrowolontariat, do którego należą jedne z najszybszych sposobów pomagania – tzw. klikacze.

Wolontariat nie musi zabierać dużo czasu. Coraz częściej jest praktykowany mikrowolontariat, czyli proste zadania, których wykonanie zajmuje od 15 minut do 3 godzin, a więc stosunkowo niewiele. Klikacze, czyli strony, dzięki którym pomagamy, zwiększając liczbę wejść i naciskając ikonę z napisem „klik”, to jeden z najlepszych przykładów takiego działania, na które potrzeba zaledwie kilka minut razem z odpaleniem komputera i wyszukiwarki. Co bardzo ważne, nie wymaga on od nas żadnego wkładu finansowego, a pomoc możemy nie tylko z każdego miejsca na świecie, gdzie tylko jest dostęp do internetu, lecz także o każdej porze dnia i nocy.

Jak to działa? Za pojedyncze kliknięcie w baner sponsorzy płacą określoną kwotę, np. każdorazowy „klik” w Pajacyka daje 5 gr na posiłek dla dziecka, czyli 35 gr tygodniowo, około 1,50 zł miesięcznie, a w skali roku blisko 17–18 zł. Jeśli mamy więcej niż jedno urządzenie mobilne, np. laptopa, telefon i tablet, z którego codziennie pomożemy, okazuje się, że wsparliśmy Polską Akcję Humanitarną kwotą 50 zł, a z naszej kieszeni nic nie ubyło. Taka suma to aż miesiąc obiadów w typowej stołówce szkolnej dla jednego dziecka.

Dużo? A przecież to dopiero jeden klikacz!

Strony mogą zaliczyć tylko jedno kliknięcie dziennie, dlatego powinno się to robić każdego dnia. Żeby nie szukać samemu klikaczy, powstało kilka witryn, które umożliwiają szybkie klikanie. Przykładowe witryny:

- siepomaga.pl/s/klikaj
- poomoc.pl

Najszybciej będzie, jeśli ustawimy sobie klikacza jako stronę startową lub zainstalujemy tzw. przypominacz.

TuDu - e-wolontariat kompetencji tudu.org.pl

Jeśli nie chcecie angażować uczniów na dłużej i nie macie czasu na personalizowanie projektów, jednak zależy wam, żeby chętni mieli okazję spróbować swoich sił w e-wolontariacie i poczuć satysfakcję z bycia pomocnym w ważnych sprawach, wyszukajcie wspólnie zadania na TuDu.org.pl, których realizacji uczniowie mogliby się podjąć. Może to być np. zaprojektowanie prostej ulotki w aplikacji typu Canva, wyszukanie informacji potrzebnych akurat organizacji społecznej czy rozpropagowanie akcji, np. Światowego Dnia Jabłka.

Międzynarodowy e-wolontariat w polskiej szkole? Jest to możliwe!

Oto przykład, jak inicjatywa oparta na tradycyjnym wolontariacie nauczycieli w czasie pandemii stała się projektem e-wolontariackim. Co więcej, zachęteni pozytywnymi efektami koordynatorzy przedsięwzięcia są zdecydowani kontynuować jego wersję zdalną także po pandemii.

Fundacja Kościuszkowska i międzynarodowy wolontariat w programie Teaching English in Poland

Od 2018 roku zespół Fundacji Kościuszkowskiej Polska koordynuje organizację obozów programu TEIP (Teaching English in Poland) w Polsce. Formuła programu od 1991 roku jest niezmienna. Na organizowane w kilku lokalizacjach wakacyjne obozy dla dzieci i młodzieży przylatuje do Polski grupa amerykańskich wolontariuszy. Doświadczeni nauczyciele lub studenci są przygotowani do nauczania języka angielskiego metodą projektów edukacyjnych – artystycznych i kulturowych, co pozwala na zbudowanie relacji między uczestnikami zajęć. Wolontariusze ze Stanów Zjednoczonych przylatują do Polski na własny koszt, na obozie pracują bez wynagrodzenia. Wcześniej przechodzą przez proces rekrutacji organizowany przez The Kosciuszko Foundation w Nowym Jorku.

Formuła stworzona w oparciu o autentyczne zaangażowanie wolontariuszy zachęca i stymuluje wzajemne poznawanie się stron przez wspólną organizację i tworzenie programu obozów. Niezwykle ważnym elementem programu TEIP jest wymiana doświadczeń między amerykańską i polską kadrą.

Edycja programu Teaching English in Poland 2020 stanowiła ogromne wyzwanie zarówno organizacyjne, merytoryczne, jak i logistyczne ze względu na pandemię i związane z nią obostrzenia. **W ciągu zaledwie dwóch miesięcy zespół Fundacji Kościuszkowskiej przekształcił działania w całości oparte na bezpośrednim kontakcie z amerykańskimi wolontariuszami w czasie obozów na działania całkowicie online, łączące amerykańskich wolontariuszy z polskimi dziećmi przez internetowe kanały komunikacji.** Mimo oczywistych korzyści wynikających z bezpośredniego kontaktu program prowadzony w pełni zdalnie jest do wykonania i co więcej – otwiera nowe możliwości łączenia Polaków z Amerykanami, pozwala na elastyczność i wykorzystanie nowych narzędzi.

Doświadczenie z okresu pandemii przekonało polsko-amerykański zespół do prowadzenia działań rozwijających zdalną wersję programu TEIP nawet przy zniesieniu obostrzeń, jednocześnie zostanie utrzymana dotychczasowa, stacjonarna forma obozów. Program TEIP jest prowadzony w 2021 roku wyłącznie w formule online, za to od nowego roku fundacja ma nadzieję, że będzie możliwe prowadzenie zarówno obozów stacjonarnych TEIP Camp, jak i TEIP Online. Już widać, że nagrywane przez amerykańskich wolontariuszy materiały, wsparte publikacjami fundacji, zachęcają polskich nauczycieli do stosowania niestandardowych form nauczania w trakcie roku szkolnego. To ogromna wartość, której by nie uzyskano, pracując jedynie na wakacyjnych obozach. Dla zespołu TEIP to również wielka satysfakcja – stworzyć coś trwałego, zbudować przestrzeń do spotkania dwóch światów oddalonych od siebie o tysiące kilometrów, pokonać ograniczenia z pozoru nie do przezwyciężenia. Widoczne jest zaangażowanie Amerykanów – na podstawie danych z ankiety przeprowadzonej w grudniu 2020 roku 90 proc. wolontariuszy chciało ponownie przyłączyć się do programu, z czego 60 proc. zadeklarowało chęć wzięcia udziału zarówno w wersji stacjonarnej, jak i zdalnej. Z kolei zapotrzebowanie sygnalizowane przez polskich nauczycieli na nowe, angażujące uczniów narzędzia do nauczania jest znaczne, o czym świadczy fakt, że w kwietniu 2021 roku ponad 300 nauczycieli zgłosiło chęć spotkania w formie online z amerykańskim wolontariuszem.

Spotkania online z uczniami prowadzone przez wolontariuszy w czerwcu 2021 roku są doskonałym sposobem na zakończenie roku szkolnego i powitanie lata w towarzystwie amerykańskich kolegów. Grupa ponad 20 amerykańskich wolontariuszy bierze udział w programie Teaching English in Poland Online Dziękujemy Wam: Kristin, Melisso, Ann, Dolly, Margie, Mary, Amelie, Tomie, Enzie, Anabelle, Ewo, Victorio, Joan, Carol, Sonju, Dawnie, Mary, Marcy, Nadino, Jeannine, Michaelu!

Spotkania odbywają się w ponad 30 szkołach. Nauczyciele języka angielskiego, którzy zgłosili się do programu, z ogromnym zaangażowaniem starają się, by spotkania były jak najlepiej przygotowane, a ich uczniowie jak najwięcej skorzystali.

„Jesteśmy pod wrażeniem tego spotkania i sposobu, w jaki wolontariusz wzbogacił nas o swój punkt widzenia na życie w Ameryce oraz zachwyił swoją otwartością i zaangażowaniem. Moi uczniowie uzyskali odpowiedzi na nurtujące ich pytania i mieli możliwość sprawdzenia się w sytuacji komunikacji językowej” – powiedziała pani Aleksandra Oliwa z III LO w Poznaniu.

Temat i przebieg spotkania nauczyciele ustalają wspólnie z wolontariuszem i uczniami. Jedni przygotowują pizzę na niby, inni rozmawiają o historii i tradycjach naszych narodów, jeszcze inni zwiedzają Stany Zjednoczone.

„Według mnie zajęcia były ciekawe. Zawsze jest to coś innego, gdy rozmawia się z osobą, dla której angielski to rodzimy język. Podczas całego spotkania mogliśmy zadawać różne pytania, np. jak uzyskać stypendium sportowe na amerykańskich uczelniach lub czy amerykańskie nastolatki znają grę komputerową The Witcher” – mówi uczeń.

Z powodu dużego zainteresowania taką formą wsparcia dla polskich uczniów fundacja postanowiła kontynuować program spotkań TEIP Online w nowym roku szkolnym 2021/2022.

Ponadto będzie kontynuowana organizacja seminariów i webinarów adresowanych zarówno do kadry nauczycielskiej, która uczyła już na obozach TEIP, jak i instytucji oraz osób, które planują zaangażować się w projekt w przyszłości. Wykorzystując dotychczasowe doświadczenia i łącząc praktyków z naukowcami, zostaną stworzone nowe modele nauczania języka angielskiego poza klasą szkolną.

Działania służące rozwojowi programu TEIP są realizowane w ramach dofinansowania z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.

10. Narzędzia ułatwiające realizację projektów e-wolontariackich

Będą szczególnie przydatne, jeśli realizujecie projekty e-wolontariackie poza lekcjami i potrzebujecie narzędzi do sprawnej komunikacji z uczniami.

W internecie jest dostępnych wiele bezpłatnych narzędzi, które mogą być pomocne również przy koordynowaniu projektów e-wolontariackich.

Pamiętajcie, że wszystkie one mają własne zasady użytkowania, regulaminy i polityki prywatności, z którymi koniecznie należy się zapoznać. Zawierają one informacje, takie jak sposób przetwarzania danych osobowych użytkowników, zasady archiwizowania treści zamieszczanych przez użytkowników czy kwestie licencji, jakim podlegają publikowane treści. Ich wnikliwa analiza pozwala ocenić, czy korzystanie z danej usługi na proponowanych warunkach jest dla was do zaakceptowania w kontekście pracy szkolnej.

Właściciel serwisu może np. ustalić, że wszystkie zamieszczane w serwisie zdjęcia mogą zostać wykorzystane przez niego w celach reklamowych bez konieczności uzyskania zgody ich autora (przeniesienie praw autorskich majątkowych z autora na właścicieli serwisu) albo że dane osobowe użytkowników będą udostępniane zewnętrznym firmom w celach marketingowych. Dlatego właśnie warto dokładnie przestudiować najważniejsze dokumenty regulujące zasady korzystania z danego serwisu lub usługi.

Wybrane narzędzia do zarządzania zadaniami:

→ Remember The Milk

rememberthemilk.com

Popularna, prosta w użyciu lista zadań, które mamy do zrobienia. Dostępna przez telefon, w internecie i w Google Apps. Korzystają z niej zarówno spore firmy, jak i osoby indywidualne. Pozwala wyrzucić z głowy wszystkie ważne

sprawy, które nas zaprzatają, i przypomina o nadchodzących zadaniach. Jeśli macie ochotę wypróbować nieco bardziej złożone aplikacje do zarządzania projektami, polecamy [Asana](#) lub [Trello](#).

Do planowania spotkań:

→ Doodle

doodle.com

Bardzo proste, łatwe w obsłudze narzędzie do ustalania dogodnej dla uczestników daty spotkania. Pozwala zaoszczędzić czas na negocjacje i poznawanie szczegółów kalendarza każdego z osobna.

→ When2Meet

when2meet.com

Pełni podobną funkcję co Doodle, czyli również umożliwia maksymalnie płynne aranżowanie spotkań, tyle że to narzędzie pozwala uczestnikom zaznaczać okres, w którym są do dyspozycji, a nie jedynie wybrać konkretną datę.

Narzędzia do przygotowywania i prowadzenia spotkań:

→ Zoom

zoom.us

Microsoft Teams

microsoft.com/microsoft-teams

Google Chat

chat.google.com

Jitsi

meet.jit.si

Powszechnie wykorzystywane w okresie nauki zdalnej, przetestowane w szkole na wszystkie sposoby.

→ Miro

miro.com

Jest jednym z najpopularniejszych narzędzi do pracy wizualnej. Aplikacja oferuje wiele różnorodnych szablonów, dzięki którym można szybko stworzyć mapę myśli czy przestrzeń na dodawanie przemyśleń podczas spotkania. Można korzystać z gotowych szablonów lub je personalizować. Po Miro można poruszać się na wiele różnych sposobów, warto poznać je wszystkie.

→ Mural

mural.co

Podobną funkcję pełni aplikacja Mural, cyfrowa przestrzeń do współpracy wizualnej, stworzona z myślą o synchronicznej pracy w grupie. Jeśli chcecie sprawić, żeby spotkanie czy narada były bardziej produktywne i stanowiły dla uczestników źródło przyjemności, wykorzystajcie możliwości oferowane przez to narzędzie.

→ Mentimeter[mentimeter.com](https://www.mentimeter.com)

Narzędzie pozwalające na szybkie tworzenie prezentacji za pomocą edytora online. Umożliwia dodawanie pytań, quizów, slajdów, grafik i innych elementów angażujących uczestników. Mogą oni łączyć się z prezentacją na żywo i odpowiadać na pytania czy reagować za pomocą swoich urządzeń mobilnych. Ich odpowiedzi są następnie wizualizowane w czasie rzeczywistym, a po zakończeniu prezentacji można dzielić się jej efektami z innymi, wykorzystywać i porównywać dane i sprawdzać postępy swojego audytorium. Warto sprawdzić, czy to narzędzie dla was.

→ Google Jamboardjamboard.google.com

To system tablic interaktywnych. Narzędzie umożliwia współpracę w czasie rzeczywistym na aplikacjach Google Suite, takich jak Google Docs, Sheets czy Slides. Pozwala nanosić na nie poprawki każdemu z uczestników i natychmiast udostępniać je wszystkim pozostałym użytkownikom, którzy mają dostęp do danego dokumentu. Może służyć również do wideokonferencji za pośrednictwem Google Chat dzięki wbudowanej kamerze i mikrofonowi.

→ Gather Towngather.town

To narzędzie do przeprowadzania spotkań online, podobnie jak popularny Zoom, tyle że ma dodatkowy komponent oglądania wirtualnego „pokoju”, który w trakcie spotkania zajmują uczestnicy. Mogą się po nim poruszać i wchodzić w interakcje z innymi uczestnikami. Ułatwia np. komunikowanie się „na boku” z pojedynczymi osobami lub powrót do słuchania głównego prowadzącego. Celem twórców było przybliżenie wirtualnych spotkań do prawdziwego życia.

Narzędzie do projektowania graficznego, ułatwiające m.in. promocję:

→ Canva[canva.com](https://www.canva.com)

Narzędzie umożliwiające tworzenie projektów graficznych, jest bardzo przystępne dla osób bez doświadczenia w projektowaniu. Canva posiada bogatą bibliotekę szablonów, grafik i czcionek (część do wykorzystania bezpłatnie, pozostała część dostępna w wersji pro). Program jest używany online, ma wiele zaawansowanych, intuicyjnych funkcji edytowania grafik, które ułatwiają stworzenie estetycznej broszury czy plakatu.

11. Infografiki dla uczniów

Zachęcamy do wieszania ich na szkolnej stronie internetowej, na szkolnym korytarzu oraz do wykorzystywania na lekcjach!

Chcąc ułatwić wprowadzanie uczniów w świat pomagania przez internet, opracowaliśmy dla nich **serię trzech infografik**. Pokażcie im, jak uratować świat, nie wstając z kanapy!

Czym jest e-wolontariat? Jak się zaangażować? W jakie projekty można się angażować? Co z tego wynika dla e-wolontariuszy? – Odpowiedzi na te pytania znajdziecie w infografikach.

Poniżej przedstawiamy pierwszą infografikę z serii, a **wszystkie można pobrać** w wysokiej rozdzielczości i w wersji do wydruku na [portal e-wolontariat.pl](http://portal.e-wolontariat.pl).

Jak uratować świat, nie wstając z kanapy? czyli co to jest e-wolontariat

E-wolontariat to wolontariat wykonywany przez Internet.

Poczujcie satysfakcję:

- promując zwierzaki do adopcji
- tłumacząc tekst
- tworząc grafikę
- ... i wiele innych!

E-wolontariat to wspieranie innych z dowolnego miejsca, w dowolnym czasie.

Wystarczy chcieć działać!

Jak zaangażować się w e-wolontariat?

- Odezwijcie się do organizacji, którą chcecie wesprzeć!
- Przejrzyjcie ogłoszenia o poszukiwaniu wolontariuszy - np. na ngo.pl czy stronie lokalnego centrum wolontariatu.
- Zajrzyjcie na TuDu.org.pl i rozwiążcie mikrozadania w maksymalnie 3 godziny!

Zajrzyjcie na e-wolontariat.pl - to źródło ciekawych projektów!

Materiały zostały przygotowane przez Fundację Dobra Sieć. Projekt jest finansowany w ramach Programu „Fundusz pomocowy dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich 2020”, utworzonego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

12. Inne godne uwagi źródła wiedzy o wolontariacie w szkole

„Wolontariat w szkole”

poradnik Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu w Warszawie
bibliotekawolontariatu.pl/biblioteka/e-book/64/

„Wolontariat z klasą w czasie pandemii”

przykłady aktywności e-wolontariackich w Szkole Podstawowej nr 7 w Szczecinie
facebook.com/groups/715441969228980/

Scenariusze lekcji dla szkół podstawowych

baza scenariuszy lekcji Ochotników Warszawskich
ochotnicy.waw.pl/baza/55-scenariusze-lekcji-dla-sp

Wolontariat szkolny i młodzieżowy

baza wiedzy Ochotników Warszawskich
ochotnicy.waw.pl/baza-wiedzy-9/wolontariat-szkolny-i-mlodziezowy

Opracowanie: Katarzyna Sawko, Aleksandra Belina

Redakcja i korekta: Dominik Wódz

Projekt i skład: Anna Weksej

Autorką ilustracji na stronach 11 i 21 jest Marta Zabłocka, zycienakreske.com

Wydawca:

Fundacja Dobra Sieć
ul. Marszałkowska 20/22 lok. 41
00-590 Warszawa

www.e-wolontariat.pl

www.facebook.com/ewolontariat

www.mojestypendium.pl

www.dobrasiec.org

Warszawa 2021

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

FUNDACJA
EDUKACJA
DLA DEMOKRACJI

Publikacja „E-wolontariat w szkole. Poradnik dla nauczycieli i opiekunów szkolnych kół wolontariatu” jest dostępna na licencji Creative Commons „Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC BY-NC 4.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dobra Sieć. Publikacja została sfinansowana w ramach programu „Fundusz pomocowy dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich 2020”, utworzonego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, właścicielach praw oraz o projekcie. Treść licencji jest dostępna na stronie <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>.

Po więcej informacji zapraszamy na:
e-wolontariat.pl

